ПАГОНЯ

РЭГІЯНАЛЬНЫ АГЛЯД: ГОРАДНЯ — БЕЛАСТОК — ВІЛЬНЯ

ЗАСНАВАНА Ў 1920 Г.

№ 9 (23) 16—23 красавіка 1993 г. Кошт 5 рублёў

У 1977 г. у Маскве ў адзін дзень адбыліся адразу ТРЫ ЎСЕСАЮЗНЫЯ ЗЬЕЗДЫ ДЫСІДЭНТАЎ. Успамінае адзін з яго ўдзельнікаў, жыхар Горадні.

Зацемкі пра леташні візіт у Горадню польскага прэм´ера й пра наведваньне вёскі, дзе жывуць землякі ЭЛІЗЫ АЖЭШКІ, праваслаўныя й каталікі.

Міліцыі цяжка даць рады з «МЕДНАЙ ЛІХАМАНКАЙ». Крадзежнікі выяўляюць вялікі спрыт і вынаходлівасьць.

Праграма ТЭЛЕБАЧАНЬНЯ на наступны тыдзень: Менск — Варшава — Масква.

Эмігранцкі друк

Амэрыканская кукуруза

Урад ЗША падорыць Беларусі кукурузы на 19 мільёнаў даляраў, а Расеі — пшаніцы й рысу на 102 млн. д., паінфармаваў 12 сакавіка міністар сельскай гаспадаркі Амэрыкі Майк Эспі. Пры гэтым сп. Эспі сказаў, што ўрад ЗША падтрымвае дэмакратычныя рэформы, якія адбываюцца ў Расеі.

Для школьнікаў

У выдавецтве Лернэра выйшла багата ілюстраваная й цудоўна афармленая кніжка для амэрыканскіх школьнікаў пра Беларусь. Гэткія кніжкі выйдуць пра кожную з 15 былых рэспублік СССР. На 56 старонках кнігі вялікага фармату, выдадзенай на люксусовай паперы, зьмешчана шмат каляровых здымкаў. У адмысловым слоўнічку школьнікам тлумачацца такія тэрміны, як «Садружнасьць Незалежных Дзяржаваў», «камуніст», «усходнія славяне», «Летува» (гістарычная, якую тварылі летувісы й беларусы), «палянізацыя», «русыфікаваць» і інш. Кніжка напісана даволі аб´ектыўна, без вялікіх памылак, якія сустракаліся дый сустракаюцца ў некаторых заходніх публікацыях пра Беларусь. На задняй вокладцы зьмешчаныя дзьве беларускія паштовыя маркі: адна з Пагоняй, другая з белчырвона-белым сьцягам.

«Беларус», г. Новы Ёрк.

Вялікодны акцэнт

По пятніцах перад працай я звычайна гляджу ранішнюю варшаўскую тэлепраграму «Кава чы хэрбата?» 9-га ў ёй паведамілі аб нібы папярэджаным замаху на прэзідэнта Валэнсу. Зьбянтэжаны спадар прэзідэнт быццам адказаў журналістам: «Добрыя собе жарты...»

■

Але тут свой клопат. Днём раней мы даслалі ад рэдакцыі падтрымную тэлеграму спадару Шушкевічу. З другога разу, бо на пошце спачатку не прынялі, блянк быў без пячаткі... Нейкі расейскі клясык растлумачыў, што халопства — найвышэйшая ступень рабства, халоп пачуваецца шчасным, што ён — раб. Паскудна чуешся праз сваю бязраднасьць, калі за цябе ўсю вырашаюць... іншыя.

Памятаю зьдзеклівы камэнтар «Газэты Выборчэй» да соймавых дэбатаў пра аборты: маўляў, каб падобныя апантанасьць й зацікаўленьне паслы выяўлялі ва ўсіх іншых пытаньнях, дык праца Сойму была б значна больш плённай. У нас сітуацыя падобная. Замест умацоўваць сувэрэнітэт, яго разбураюць, заўзята, ваяўніча, з асалодаю. Своеасаблівы мазахізм. Ужо лепей бы яны паспрачаліся пра аборты.

■

Калега-сталічнік паведаміў, што ў Менску «Пагоню» чытаюць нават у мэтро. Тэлефанаваў у рэдакцыю «Нашай Нівы», туды таксама нашая газэта трапіла са сталіцы. Сёньня даслаць у суседнюю Вільню 50 паасобнікаў «Пагоні» каштуе больш за 2 тысячы рублёў, у месяц гэта амаль 10 тысяч. Адгарадзіліся плотам.

■

Увечары пятніцай палякі трансьлявалі з Рыму ўрачыстасьць шэсьця па «Віа до лароса» — крыжовай дарозе. Тысячы люду з запаленымі сьвечкамі, мноства мнішак усіх расаў. Наперадзе ступае з крыжам Папа Рымскі, абапал два ахоўнікі ў цывільным з паходнямі, крокаў праз дзесяць сьледам — сьвятары. Калізей, дзе адбылася ўрачыстасьць, выглядаў відовішчна. Яцак Москва, сталы карэспандэнт у Рыме, паведаміў, што набажэнства таксама трансьлявала летувіскае тэлебачаньне.

Велічна гучалі каталіцкія сьпевы. А потым выконвалася фартэп´янная музыка І. Падэрэўскага. Першым прэзідэнтам Польшчы быў вялікі піяніст, праўда нядоўга.

■

За выхадныя палякі паказалі багата вялікодных сюжэтаў: як фарбуюць і размалёўваюць у сем´ях сьвяточныя яйкі, як у касьцёле іх сьвенцяць. Паглядзеў я таксама зфільмаваную рок-опэру «Ісус Хрыстос — супэрзорка», ролю Юды ў якой выконваў мурын. Пілат, які ня хоча крыві, гаворыць люду: «Ён ваш цар юдэйскі і ён бязьвінны». Але натоўп у адказ зароў: «Разкрыжуй яго! Разкрыжуй!» Менскае тэлебачаньне, зрэшты, таксама паказала набажэнства ў касьцёле Сьвятога Роха. Вось бадай што і ўсё. Бо касьцёл у нас «польскі», няхай ім і застаецца. Мы ж людзі праваслаўныя, рускія, «только язык наш поляками испорчен».

У адным сваім апавяданьні я апісаў тое, як Хрыстос нёс свой крыж. Апавяданьне надрукавалі, але ўвесь кавалак пра пакутніка быў бяз згоды аўтара бязьлітасна выкасаваны. Маўляў, не выпендрывайся, «эрудыт»..

С. АСТРАВЕЦ.

Шаноўныя спадарыні й спадары!

Газэта «ПАГОНЯ» — гэта зьвесткі з Гарадзеншчыны, Віленшчыны й Беласточчыны. Калі вас цікавіць беларускае жыцьцё ня толькі на Беларусі, але таксама ў Польшчы й Летуве, дык падпішыцеся на нашу газэту! Паўгадавы кошт — 303 рублі, індэкс — 63124. Падпіска прымаецца ў любым паштовым аддзяленьні Рэспублікі Беларусь.

В. Дамброўскі

КАРОТКАЕ АПАВЯДАНЬНЕ

Шабельная навала

На золку вільготнае з ночы паветра страсянула выбухамі. Дзьве-тры шрапнэльныя аблачынкі расцьвілі па-над вёскай. Адразу потым раструшчыла гарматным набоем касьцельны звон. Цалялі ў званіцу, маючы на ўвазе кулямёт. Выбух раскалоў звонна навакольле. Птушынай хвалькай вылящелі шыбы ў плябані. Ксёндз на час амаль аглух.

Уланы пакінулі вёску яшчэ ноччу.

Ліпень 20-га.

У тэлеграфнай зводцы рэўсавету 16-й арміі з Ваўкавыскага павятовага рэўкаму паведамлялі: «Насельніцтва павету з нецярплівасьцю чакала прыходу савецкай улады. Сустрэча была захапляючай. Насельніцтва ідзе насустрач усім патрабаваньням савецкай улады». Адказ быў ляканічным: «Так дзержаць!».

Чырвоная кавалерыя пад загадам легэндарнага Гаю віхурай наляцела, пашкамутала польскае войска, умкнула далей на захад.

У вёсцы з пацярпелай званіцай, у Плябанцах, застаўся за савецкую ўладу чырвонаармеец 1-га пралятарскага Пэтраградскага палку Іван Шубін. Патомны піцерскі работнік, ліцейшчык. Пад рэўкам была зрэквізавана палова плябані. Іншай больш прыдатнай пабудовы вёска ня мела.

Свае дзеяньні ён пачаў з таго, што па-над уваходам прышпіліў чырвоны лёзунг: «Да здаўствует савецкая ўласьць!». Што рабіць далей, ён ня ведаў. Як агітаваць за савецкую ўладу, ня знаў. У атацы, на кані ўсё яму было ясна. Хапай з похваў шаблю ды сячы. Не пасьпееш — цябе засякуць. І ён пасьпяваў. Пляжыў ненавісных белапалякаў, каб памяталі ягоную піцерскую, Івана Шубіна, руку.

Пакінулі тутака яго выпадкова. У апошнюю хвілю, калі ўжо коньніца вылятала за ваколіцу, ён трапіў на вока кампалка Ярцаву. Той круціў каня на мейсцы, нешта ліхаманкава кемячы. «Шубін! — абрадаваўся ён.— Астаёшся тут крэпіць савецкую ўласьць. Ты мужык граматны, справішся. Палучы ў камісара кумач».

Вось і апынуўся Шубін з канём Камунарам, шабляй, стрэльбай ды тузінам сушаніц у заплечным мяшку. І будуй сабе тутака, сярод малазразумелых чужынцаў, сваю ўладу. Аўса каню няма. Добра хоць лужок ёсьць, дзе пасьвіць. Не было чаго есьці самому. І купіць няма на што. Нават невядома, якія грошы мясцовыя бяруць: царскія, польскія ці рабоча-сялянскія. Ды што гадаць. Усё адно за так ніхто ня дасьць. Гэта ня Расія-матухна. Ды Шубін і баяўся прасіць, бо скажуць: савецкая ўлада пачынае з таго, што хлеба просіць.

Праз тры дні з воласьці прыехаў старшыня вайсковага рэўкаму. Пазнаёміліся. Пакінуў яшчэ кумачу. Зьдзівіўся: «Ты што, Шубін, толькі радзіўся? Хлеб рэквізіраваць нужна, ні паміраць жэ цібе. Што там пару буханак. Дом жэ рэквізіраваў. На дзела рівалюцыі,— аб´ясні мужыкам.— Ні паслушают — сілком. Ні мне цібя учыць».

Шубін пражыў у Плябанцах колькі часу. Людзі дзіваваліся з яго. Гаворыць па-расейску й паводзіцца ня як усе. У касьцёле шапкі ня здымае й мовіць штосьці бязглуздае: «Таварышы трудзяшчыяся жэншчыны, бога нет. Поп экс-плу-а-ці-ру-ет вас, абманам адбірает пасдедній, потам і кроўю дабыты грош. Рэлігія ваабшчэ, па меткаму выражэньню таварышча Маркса, опіум для народа». А ўся рэч у тым, што жывучы на падворку ля касьцёлу, Шубін і намысьліў сьпярша зьвярнуць пільную ўвагу на антырэлігійную прапаганду.

Ксёндз надта бедаваў за звон, ня стала як клікаць парафіянаў да ютрані і ўсякага набажэнства.

Настаў дзень, калі разьбітае пад Варшавай чырвонае войска мусіла ўцякаць. Так здарылася, што адступаючыя часткі абмінулі Плябанцы. Пакідаць жа сваю пасаду без загаду Шубін ня мог.

Адной раніцы ў шыбу рэўкаму застукацеў сын вясковага жабрака Адаська: «Дзядзька чырвонаармеец! У вёсцы легіянэры...» Шубін па-салдацку хутка абкруціў лыткі анучамі, зашпіліў дзягу, схапіў пад пахі шаблю й сядло. Расчыніў дзверы й выбег на ганак. Тамака яго стрэлі польскія кулі...

Ад таго здарэньня мінула багата часу. Цяпер у Плябанцах сядзіба калгасу. Двухпавярховае праўленьне. Магазын. Піўбар. А ад касьцёлу засталіся адныя падмуркі. Людзі зараз у клюб ходзяць. На танцы.

А на вясковым пляцыку, паміж канторай і касьцёлам, стаіць бюст Чапая ў кучомцы, імем якога названы мясцовы калгас. Пра Шубіна ж нейк і ня ўспомнілі, бо нават прозьвішча ягонага ніхто ня ведаў. Адзіную ў вёсцы вуліцу назвалі таксама Чапаяўскай.

14 кастрычніка 1984 г.

АСОБА І ПАЛІТЫКА

Тры зьезды дысідэнтаў

Дзякуючы намаганьням акадэміка Андрэя Сахарава, ў Маскве летам 1977 года быў праведзены першы ўсесаюзны зьезд дысідэнтаў, які арганізатары назвалі Днём правоў чалавека. Няшмат праўдзівай інфармацыі даведаліся людзі за гэтыя 16 год пасьля зьезду, але мы адшукалі аднаго з тых удзельнікаў зьезду, якога ворганы КДБ ня выкінулі за межы былога СССР. Сёньня жыхар Горадні выкладчык музыкі В. К. Радыёнаў дзеліцца сваімі ўспамінамі.

... Сказаць шчыра, гэта ня была разрэклямаваная акцыя. Наадварот, усё праходзіла па законах жорсткай канспірацыі, што дазволіла без перашкод з боку КДБ выканаць шэраг арганізацыйных пастаноў, дзякуючы якім уся акцыя прайшла ў поўным аб 'ёме.

Наша дэлегацыя плянавалася з чатырох чалавек, але на беларускім вакзале Масквы мы апынуліся з менскай кампазітаркай Валяньцінай Сярых. Тут нас сустрэў сьвятар Дудко й адвёз на канспіратыўную кватэру. Гэта была звычайная трохпакаёвая хрушчоўка, у якой, як я потым здагадаўся, быў штаб зьезду. Побач са мной сядзеў лекар з Алтаю, усяго было трыццаць чалавек. Пазнаёміліся. Пры знаёмстве ўразіла тое, што фактычна дэлегаты прадстаўлялі ўсю тэрыторыю ад Буга да Курыл.

Рэй вёў спадар А. Агароднікаў, які падрабязна пазнаёміў прысутных з вынікамі працы маскоўскай Хэльсінскай групы па назіраньню за парушэньнямі правоў чалавека. Далей ён распавёў пра асуджаных за праваахоўную дзейнасьць, іх колькасьць дасягала некалькі тысяч. Усе яны былі пазбаўлены элемэнтарных правоў асуджанага: для іх была забаронена перапіска, атрыманьне паштовак, сустрэчы з роднымі, а часам нават і прагулкі. Далей назваў гэтыя захады гэнацыдам супраць іншадумцаў, грунтуючы свае высновы на тым, што ў знак пратэсту палітычныя вязьні нярэдка аб 'яўляюць галадоўкі, чым хуценька карыстаецца ахова турмы, знаходзячы ў сваім турэмным кодэксе пастановы, пункты, каб узьдзейнічаць на вязьня шляхам разнастайных забаронаў, нават павелічэньнем тэрміну зьняволеньня.

Пасьля дакладу спадара Агароднікава мы пачалі рыхтаваць рэзалюцыю. Але раптам у кватэру пазванілі, гаспадар адчыніў: увайшло некалькі чалавек у цывільным. Яны ціха пастаялі, а потым хуценька заблякавалі дзьверы й, дастаўшы пасьведчаньні супрацоўнікаў КДБ, аб 'явілі, што ўсе затрыманы. Нас вывялі на вуліцу, дзе ўжо чакалі чорныя «волгі», і павезьлі на Пятроўку. Там пасадзілі ўсіх у нейкі цёмны без вокнаў пакой. Праз хвілін дзесяць пакой аж дрыжэў ад рэлігійных песень. Высока пад стольлю запалілася лямпачка. Да нас увайшоў ідэёлаг цэка й пачаў выхоўваць, а ў адказ на гэта мы толькі гучней сьпявалі. Зразумеўшы, што з намі яму не знайсьці агульнай мовы, ідэёлаг выйшаў.

Праз нейкі час пачаліся допыты. Мяне выклікалі, распыталі адкуль, пачалі палохаць, а потым напрамкі прапанавалі супрацоўніцтва. Я адмовіўся. Трымалі нас на Пятроўцы з 12 гадзін дня аж да вечара. Каля Пятроўкі нас сустракалі свае, частавалі гарачай гарбатай, кавай, давалі бутэрброды. Затым мяне й яшчэ некалькіх сяброў узяў на ноч маскоўскі калега. Раніцой цішком разам з гаспадаром, каб ня выклікаць увагі, прыехалі на іншую кватэру. Тут працягвалі працу далей, абмяркоўвалі варыянты супрацоўніцтва, распаўсюджваньня дысідэнцкай літаратуры, вышуквалі магчымасьці яе памнажэньня.

Раніцой наступнага, ужо трэйцяга дня нашай працы, ўдзельнікі зьезду паехалі ў нейкі падмаскоўны сабор, дзе адбылося набажэнства, на якім прысутнічалі ўсе лідэры апазыцыйнага руху. Мяне непакоіла пытаньне, чаму КДБ не перашкаджае вось ужо другі дзень працаваць зьезду. Зьвярнуўся да сьвятара Дудко й даведаўся вось што: калі рыхтаваўся зьезд, яго арганізацыйны камітэт прадугледзіў амаль усе магчымыя хітрыкі КДБ. Таму, каб ахоўка не змагла яго разагнаць, было вырашана распачаць зьезд на некалькіх кватэрах. Адну групу ўзначаліў Агароднікаў, другую — А. Сахараў, трэйцюю — Дудко й г. д. Калі нас першых арыштавалі, група Андрэя Сахарава выйшла на дэманстрацыю пратэсту, пачала тэлефанаваць у пасольствы ЗША, Вялікабрытаніі, нават дазваніліся да ААН. Дзякуючы своечасовым захадам акадэміка Сахарава, яго міжнароднаму аўтарытэту, у Крэмль пасыпаліся званкі з многіх міжнародных гуманітарных арганізацый і амбасад. Відаць, КДБ пад гэтым ціскам спыніў сваю акцыю й болей нам не перашкаджаў, а проста назіраў з боку. Дысідэнцкі рух — гэта барацьба, умелая, няроўная барацьба творчай супольнасьці, інтэлектуалаў, проста людзей, якія жадалі быць вольнымі.

Праз некалькі месяцаў пасьля зьезду мяне звольнілі з працы. Я працаваў тады выкладчыкам у музычнай вучэльні. Зрабілі надзвычай нетыпова. Раніцой мяне на працу выклікаў дырэктар. Калі я прыйшоў, у дырэктарскім габінэце сядзелі двое незнаёмых, якія дасталі паперы, дзе былі занатаваны мае прыгоды ў Маскве. Праз гадзіну я быў звольнены, але яшчэ ня раз езьдзіў да Масквы, удзельнічаў і ў наступным зьезьдзе, на якім, дарэчы, адбыўся раскол. Зараз, калі праз пэўны час аналізую вынікі расколу, прыходжу да высновы, што гэта атрымалася таму, што ў руху было шмат накірункаў. Фактычна пераблыталася ўсё ў ім амаль усё: і рэлігія, і атэізм, і прагрэсіўная думка. Яны не маглі існаваць побач, бо выключалі адна другую.

Г. ЛІСТАПАДЗКІ.

Рэфлексіі

Беларусь, мая старонка...

На мінулым тыдні заязджаў да мяне сваяк з Пецярбургу. Дагэтуль ён гасьцяваў у сваёй маці на Гарадзеншчыне.

Ляжаў цэлую гадзіну на маёй канапе, глядзеў у столь і аб нечым сумна думаў. Урэшце, калі селі палуднаваць, падзяліўся за мною сваімі турботамі: недзе там за тысячу кіламетраў, у Расеі, дзе зараз жыць значна цяжэй, чым у нас, падсьвядома цепліцца надзея, што жыве хоць Беларусь, такая далёкая і родная, зусім адрозная ад Расеі. Прыемна нават тое, калі прыязджаюць людзі з Беларусі і распавядаюць, што там папросту ёсьць малако, мяса, танны хлеб, што там не страляюць, не мітынгуюць, а працуюць.

А зараз... зараз пабыў сам і пабачыў...

З райцэнтра да вёскі не дабрацца. Аўтобусы ня ходзяць, хіба ўжо цэлы год. Крама працуе толькі ў тыя дні, калі завозяць хлеб. Паўсюдна ў вёсцы стаяць і гніюць адзінокія хаты. Няма нават аніводнага каня, а хутка садзіць бульбу.

Пайшоў за тры кіламетры ў суседнюю вёску, каб купіць для маці ў краме грэчку: на рукі па чатыры кілаграмы. Дабіраўся пешкі разам з тутэйшымі пэнсіянерам. Выкупілі ўрэшце, прынесьлі, намучыліся, а ўвечары на машыне прыехала прадаўшчыца, забірае назад гэтую грэчку і вяртае грошы. Затэлефанавалі з райцэнтра: кажуць, памыліліся, ні туды накіравалі...

МЫ — РАЗАНСКІЯ

Самыя першыя дні вясны выдаліся цёплыя, зьявілася надзея, што хоць надвор 'е неяк падтрымае дух. Да зарплаты яшчэ больш чым тыдзень, а грошы ўжо скончыліся.

У прывакзальнай краме не адпускаюць прадуктаў без пашпартоў. Побач з прылаўкам адна жанчына сьлёзна просіць прадаць хоць два дзесяткі яек і працягвае расейскія грошы. Спрабую яшчэ раз пасьля прадаўшчыцы тлумачыць, што ў нас за гэтыя рублі ўжо не прадаюць. Ізноў сьлёзы,— а як жа быць, што рабіць, калі толькі дзеля харчоў прыехала.

А ехала, дарэчы, аж з Латвіі, дзе значна ўсё даражэй, дзе на працы скарацілі, таму што не валодае мовай, а вучыць ня хоча. Ехаць адтуль ня ведае куды, бо нарадзілася ў Рызе, хоць бацькі самі з Разані.

М. М.

Кіраўнічы каапэратыў

Няблагое выйсьце для падвышкі свайго заробку знайшло кіраўніцтва другой стаматалагічнай паліклінікі Горадні. Нядаўна тут быў створаны каапэратыў для аказаньня разнастайных платных паслуг, у штат якога ўвайшлі тры загадчыкі аддзяленьняў, галоўная мэдыцынская сястра й сам загадчык паліклінікі.

(УЛАСН. ІНФ.)

● *Пошта*

25 сакавіка ў Наваградку

25 сакавіка 1993 года ўпершыню на памяці ўсіх навагрудчан ладзілася ўрачыстасьць, прысьвечаная 75-м угодкам абвяшчэньня БНР. Вечарына адбылася ў ГДК а 19-й гадзіне. Сабраліся гараджане самых розных узростаў, праўда, толькі тыя, хто ведаў аб гэтым з аб 'яў, расклееных па гораду.

Мясцовае радыё й раённая газэта «Новае жыццё» не паведамілі сваім чытачам і слухачам аб маючай адбыцца вечарыне. Наадварот, мясцовае радыё (дырэктар Марыя Вараўжанская) перад вечарынай нагадала тутэйшым камуністам, каб зьбіралі складкі. На іх думку, гэта больш карысная й злабадзённая тэма, чым ушанаваньне памяці беларускай гісторыі.

На вечарыне адсутнічалі прадстаўнікі гарадзкіх і раённых уладаў (гэта ў асноўным былы партыйны камсастаў). Ня было сярод прысутных і ініцыятараў рэанімацыі ПКБ-КПБ. У іх свой погляд на гісторыю Беларусі, хоць заўсёды любяць зазначыць, што яны за кансалідацыю, плюралізм, кампраміс... На справе, як паказвае жыцьцё, гэта злосныя ворагі ўсяго новага, дэмакратычнага й беларускага.

Аднак, нягледзячы на поўнае ігнараваньне кіраўніцтвам горада й раёна гэтай гістарычнай даты, вечарына адбылася. Уступнае слова браў намесьнік старшыні Рады БНФ Валеры Стома. Кароткі гістарычны агляд утварэньня БНР зрабіў дырэктар Ваўковіцкай СШ Васіль Шэдзь, намесьнік старшыні ТБМ.

Урэшце адбыўся канцэрт мастацкай самадзейнасьці вучняў і настаўнікаў Ваўковіцкай СШ. Гучалі вершы й песьні роднай Беларусі, такія блізкія й любыя.

А гэта сьведчыць аб тым, што гістарычную падзею можна замоўчаць, праігнараваць, але выкрэсьліць немагчыма.

А. ПЯТРЫКА.

Гандлёвы вакзал

Калі служба інфармацыі чыгуначнага вакзалу Горадні аб 'явіла пасадку на цягнік Горадня — Масква, спачатку на беларускай мове, а потым прадублявала на расейскай, да цягніка пачалі сьпяшаць пасажыры. Праз нейкую хвіліну сьледам за пасажырамі няроўным шыхтом пакрочылі людзі з бутэлькамі піва, малака, слоікамі сьмятаны, шынкай і г. д. Яны бойка акупавалі вагоны і, не саромеючыся амаль нікога, прапанавалі свой тавар пасажырам. Большасьць ад 'язджаючых ахвотна набывала па некалькі бутэлек малака, сьмятану, шынку. Піва разыходзілася ня так хутка. Папрацаваўшы такім чынам 5—7 хвілін, незвычайныя гандляры пакідалі цягнік і з выручкай у руках перамешваліся з натоўпам.

Праз якую-небудзь гадзіну пасьля маскоўскага цягніка да пэрону падыйшоў цягнік з Польшчы, і ўсё зноўку паўтарылася. Насустрач прыезным выйшла шмат тых, хто быццам бы сустракае сваіх родных ці блізкіх. Але калі ўважліва прыслухаешся да дыялогу паміж тымі, хто прыехаў, і тымі, хто сустракаў, пачуеш такое, што зьдзівіць самых абыякавых. Прама на пэроне «сустракаючыя» прапануюць прадаць ім лішні тавар. Пры гэтым яны тлумачаць, што даюць добрую цану, і што на торжышчы наўрад ці хто яшчэ купіць гэты тавар за такі кошт. Даверлівыя турысты раскрываюць свае валізы, прадаюць спэкулянтам тое-сёе й працягваюць далей свой шлях. Але ёсьць і такія, хто прама з рук у рукі перадае цяжкія кайстры, атрымлівае грошы й адразу ж ад 'язджае назад да дому.

Ведаю, што дасьціпны чытач усьміхнецца й запярэчыць: маўляў, што ў гэтым дзіўнага, трэба ж неяк людзям жыць. Яно сапраўды так, але апошнім часам чыгуначны вакзал Горадніператвараецца ў торжышча, а тым часам звычайных прадуктаў, здараецца, у горадзе не купіць. А чыгуначны вакзал зьяўляецца адным з самых крымінагенных месцаў горада.

Г. ВАСІЛЕВІЧ.

ВІЛЕНШЧЫНА

Балтыйскія паведамленьні

ПРЭСА. Як паведаміла летувіская прэса, у другім паўгоддзі ўступіць у сілу дамова паміж поштамі Летувы й Беларусі, паводле якой летувіскую пэрыёдыку можна будзе выпісваць на Беларусі, а беларускую — у Летуве. Выходзіць, пакуль палітыкі яшчэ толькі ўзводзяць мяжу паміж двума народамі, сувязісты ўжо пачынаюць гэтую мяжу разбураць.

ДАПАМОГА. У часе візіту ў Вільню прадстаўнік ураду Польшчы Ян Марыя Ракіта гаварыў пра будаўніцтва яшчэ адной польскай школы ў новым раёне горада, пра стварэньне настаўніцкага калегіума, які будзе рыхтаваць выкладчыкаў замежных моваў для польскіх школаў у Летуве, пра дапамогу мясцовай польскай радыёстанцыі... Урад Польшчы шчодра фінансуе й будзе фінансаваць любую ініцыятыву ў інтарэсах палякаў у Летуве й польска-летувіскіх сувязяў... Гэта чарговае ў шэрагу падобных паведамленьне 60 тысяч беларусаў Віленшчыны праглынулі, як чарговую гіркую пілюлю. Рэч у тым, што беларуская супольнасьць, якая сваімі сіламі ледзь дамаглася адкрыцьця сёлета ў Вільні адзінае беларускае клясы, ня можа й марыць пра такую дапамогу з боку Рэспублікі Беларусь.

ШАРЛАТАНЫ. «Ня верце шарлатанам!» — заклікаюць сродкі масавай інфармацыі Летувы. Апошнім часам у рэспубліцы зьявілася вялікая колькасьць прыбышоў з Расеі, Украіны ды яшчэ больш далёкіх краінаў СНД. Гэта гастралёры-экстрасэнсы, масажысты-мануалісты ды іншыя шарлатаны. Яны чытаюць лекцыі, праводзяць курсы парапсіхалёгіі, біяэнэргэтыкі, прапануюць вылечыць ад усіх хваробаў. Словам, рознымі спосабамі выцягваюць грошы з легкаверных людзей. Саюз Лекараў і Летувіскае Таварыства Традыцыйнай Народнай Мэдыцыны увесь час б'юць трывогу, апэлююць да Міністэрства Здароўя й Сойму. А тым часам па летувіскай тэлевізіі транслюецца гутарка з «цудатворцам» з «блізкае замяжы», які ўмее выганяць з чалавека д'ябла, падаецца тэлефон, запрашаюцца ўсе ахвотныя...

БАЛТЫЯ. Прэм'ер Эстоніі Март Лаар заявіў, што «эканамічная палітыка Летувы зробіць непэрспэктыўным заключэньне сумесных дамоваў паміж Балтыйскімі дзяржавамі. Урад Эстоніі пераходзіць ад трохбаковых перамоваў да двухбаковых пагадненьняў». «Нашы эканамічныя зносіны ўскладняюцца тым, што ў адной дзяржаве пераважаюць рынкавыя элемэнты, а ў другой — элемэнты дзяржаўнай эканомікі»,— сказаў журналістам загадчык аддзела зьнешнеэканамічных сувязяў МЗС Эстоніі П. Колбрэ. Прэс-сакратар МЗС Эстоніі У. Рэйтэльман заўважыў, што ў Эстоніі выклікаюць трывогу тэндэнцыі поўнага датаваньня сельскай гаспадаркі Летувы, прыпыненьне прыватызацыі й г. д.

ТЭЛЕФОН. Пасьля доўгага перапынку ў Летуве зноў будзе працаваць спэцыяльная служба — моўныя парады па тэлефоне. Некалі гэтая служба была створана Таварыствам Летувіскае Мовы й карысталася вялікай папулярнасьцю. Тэлефанавалі людзі розных прафэсій, якія мелі сумневы наконт слушнага напісаньня таго ці іншага слова. Званілі таксама вучні, у якіх былі праблемы з хатнім заданьнем па летувіскай граматыцы. Кансультацыі перапыніліся па тэхнічных прычынах. З сярэдзіны красавіка яны будуць узноўлены па віленскім тэлефоне 63-27-28 з 15.00 да 17.00. Тэлефонная дапамога па-ранейшаму будзе бясплатная.

ТЭРОР. Апошнім часам усё больш гаворыцца пра хвалю злачыннасьці, якая пагражае Усходняй Эўропе. У Швэцыі адбыўся сэмінар па гэтую тэму. Колькасьць забойстваў у цяперашняй Расеі нашмат вышэйшая, чым, напрыклад, у ЗША. Рознага роду мафіі разгаліноўваюцца па Расеі ў пагрозьлівым тэмпе, але яшчэ не пагражаюць Швэцыі. Да такіх высноваў прыйшоў А. Даніэльсан, намесьнік шэфа швэдзкай паліцыі. У сваім рапарце шэфу паліцыі ён кажа, што ў Расеі штогод адбываецца 20 тысяч забойстваў. У самой Маскве летась 804 асобы былі пазбаўлены жыцьця. Аднак лік забойстваў найвышэйшы ў Эстоніі. Статыстычна гэта выглядае так: калі ў Расеі на 100 тыс. насельніцтва адбываецца 13,6 забойстваў, дык у Эстоніі — 16,9 (у ЗША — 9,8, у Швэцыі — 1,15).

На гэта яшчэ адзін удзельнік сэмінару міністар абароны Эстоніі паведаміў, што, на яго думку, гэта вынік таго, што большасьць злачынстваў у яго краіне зьдзяйсьняюць, на жаль, расейцы. Ён таксама сказаў, што заўсёды ходзіць узброены, бо гвалты й напады ў сёньняшняй Эстоніі — звычайная зьява.

Паводле расейскіх крыніцаў, у Расеі існуе ад 2,5 да 3 тысяч рознага роду мафіёзных арганізацый.

Асобна на сэмінары гаварылася пра аснашчанасьць праваахоўных органаў і месцаў зьняволеньня ў посткамуністычных краінах.

На падставе паведамленьняў СМІ падрыхтаваў А. К.

«Наша Ніва» — беларуская газэта з Вільні

За апошнія 70 гадоў беларусы як нацыя больш страцілі, чым набылі. А страты нацыянальнае сьвядомасьці — фатальныя, нікому, апроч гэтай нацыі, непатрэбныя. Бывае так, што й сама нацыя ўжо не вяртаецца да страчанага — альбо яно састарэла, альбо на мапе сьвету ўжо няма такой нацыі. На шчасьце, сказанае не датычыць беларускай газэты «Наша Ніва», якая выходзіла ў Вільні ў пачатку XX ст. Яе выданьне ўзноўленае вясной 1991 году.

Гаворачы пра страты й параўноўваючы нацыянальную сьвядомасьць беларусаў пачатку стагоддзя з сёньняшняй, даводзіцца адзначаць прымітывізацыю ўсяго нацыянальнага жыцьця, падпарадкаваньне яго ідэялягічным пастулатам, амаль поўную русіфікацыю, комплекс нацыянальнае недавартасьці. «Нацыянальная па форме й сацыялістычная па зьмесьце» буларуская культура цалкам будавалася на падставе традыцыйнага расейскага сьветапогляду...

Думаю, што ў вас ня ўзьнікла сумневу ў праўдзівасьці гэтых словаў. Але калі я скажу, што ў пачатку стагоддзя (1906—1915) 12-мільённая беларуская нацыя выглядала зусім ня так прымітыўна, а яе ідэйлагі цалкам усьвядомлена пісалі пра экзістэнцыялізм і філязофію свабоды (Ігнат Канчэўскі); калі я скажу, што ў тыя гады беларусы на поўную хаду ішлі да незалежнасьці й цьвяроза глядзелі на імпэрскі міф пра Кіеўскую Русь і ўсходнеславянскае адзінства, добра ўяўляючы сабе самакаштоўнасьць уласнае мовы й гістарычнага досьведу: калі я скажу, нарэшце, што ўсё сказанае знайшло сваё адлюстраваньне на старонках газэты «Наша Ніва»,— вы можаце не паверыць мне і наўрад ці пойдзеце ў бібліятэку, каб гартаць зжаўцелыя старонкі. Ёсьць, бадай, толькі адзін спосаб пераканаць вас — узнавіць выданьне.

Сёньня ўзноўленую «Нашу Ніву» можна набыць у любым газэтным шапіку на Беларусі, а ў любым аддзяленьні сувязі можна аформіць на яе падпіску (індэкс 63125). Цяпер вам застаецца толькі атрымаць газэту, а мне — сказаць некалькі словаў пра адрозненьні старой «НН» і новай.

ЗАДАЧЫ. Калі ў 1906 годзе браты Луцкевічы і А. Уласаў пачыналі выдаваць агульнанацыянальную беларускую газэту памяркоўнага накірунку, яны, магчыма, і ня думалі, што роля «НН» акажацца нашмат большаю, чым можа быць роля газэты. За дзесяць гадоў выданьне, у якім супрацоўнічалі ўсе беларускія аўтары — сёньняшнія клясыкі, адрадзіла нацыянальнае жыцьцё (школу, царкву, музэй, літаратуру, журналістыку, аб'яднаньні эканамічнага й палітычнага характару). Сёньня задача «НН» выглядае не настолькі маштабна і, можа быць, больш канкрэтна. Аб'яднаць творчыя сілы Беларусі, што не дэфармаваныя савецкай ідэялогіяй, і стварыць своеасаблівы культурны тыл нацыі на выпадкі магчымай яшчэ больш жорсткай дэнацыяналізацыі ці прымітыўнай папулізацыі нацыянальнае культуры на Беларусі.

МЕСЦА. Дзеля такой задачы Вільня — традыцыйны для беларусаў духоўны цэнтар з ягонаю сёньняшяй уладай, якая дэкляруе прыярытэт правам чалавека — найбольш дапасоўнае месца. У старой рэдакцыі ў горадзе было некалькі адрасоў. Сёньняшняя рэдакцыя пасьля рамонту разьмясьцілася ў аднапавярховым дамку на вуліцы Жыгімонта 12/2, каля Зялёнага Мосту.

ЗЬМЕСТ. Старая «НН» была штотыднёвікам, новая — штомесячнік. У ёй менш апэратыўнае інфармацыі, яе зьмест нагадвае зьмест часопіса. Тут шмат мастацкае літаратуры як арыгінальнай, так і перакладной. Проза Х. Л. Борхэса, проза й вершы А. Э. По (рэдакцыя мяркуе выдрукаваць поўныя зборы твораў гэтых аўтараў. Дж. Д. Сэлінджэра, Н. Сарот, Ф. Тугласа, Ш. Андэрсана, Л. Дарэла, А. Камю, вершы Б. Лесьмена (у рэдакцыі падрыхтаваная да выданьня кніга гэтага польскага паэта ў перакладах Алега Мінкіна — першая кніга ў задуманай «Бібліятэцы» «НН»), Т. Венцлавы, Г. Апалінэра, Л. Стафа ды іншых. Прычым усе пераклады зроблены ўпершыню і тут, у Вільні.

Сталае месца ў газэце адведзенае гісторыі й культуралёгіі. Напрыклад, мы друкуем усе новыя эсэ Ч. Мілаша, якія зьяўляюцца ў парыскай Kultur'ы і прысвечаныя мінуўшчыне й спэцыфіцы Віленшчыны. Наогул, летувіска-польска-беларускія ўзаемапранікненьні — гэта наша тэма.

Вядома, што нацыя, як і чалавек, пазнае сябе ў параўнаньні з іншымі. Таму з нумару ў нумар мы друкуем нататкі нашых аўтараў, якія вярнуліся з Вугоршчыны, Абхазіі, Даніі, Нямеччыны, Расеі, Латвіі ды іншых краінаў.

Віленскі краязнаўца Лявон Луцкевіч піша пра мясьціны горада, зьвязаныя з беларускай гісторыяй. Спэцыфіка інфармацыйнага жанру ў «НН» у тым, што інфармацыя каштоўная для нас толькі ў форме асабістай рэфлексіі аўтара. Таму ў газэце амаль няма чыстых фактаў і камэнтарыяў, але шмат лістоў, дзёньнікавых запісаў і падобнага. З беларускай гісторыі мы абралі тэму сярэднявечнае агрэсіі Масквы й тэму апошняй вайны. Першая на Беларусі толькі пачынае раскрывацца, другая — у праўдзівым сьвятле — таксама.

Ёсьць у «НН» паліталёгія, сацыялёгія, эканамічны аналіз,— словам, ёсьць усё. Няма ніякіх абмежаваньняў ані ў тэмах, ані ў жанрах, ані ў пазіцыях. Адзіны крытэрый — асоба аўтара і тое, наколькі поўна яна выражана.

«НН» — газэта некамэрцыйная і выдаецца на ахвяраваньні сваіх чытачоў. Адгэтуль рэдкая пэрыядычнасьць і даволі няясная будучыня. Магчыма, без сур'ёзных датацый ўжо у хуткім часе мы будзем страчваць у аб'ёме і ў тыражы. Зрэшты, пэсімізм ад пачатку выключаны з задумы выданьня,— пазітыўнага й сцвярджальнага. Жыцьцё — гэта тое, што вышэй за лёзунгі і скаргі.

Сяргей ДУБАВЕЦ.

Эдмунд-франьцішканін

У час пастоў у гойбіта з польскага горада Легніца Эдмуна-франьцішканіна на целе крываваць Раны Хрыстовыя (т. зв. стыгмы)... Гэты чалавек — вядомы ва ўсёй Эўропе гойбіт, трыццаць гадоў нясе свой крыж, трыццаць гадоў лечыць людзей шквалам чыстай жыцьцятворнай энэргіі, абуджаючы яе Божым словам. Дзяцінства яго прайшло на Гарадзеншчыне. З самага маленства, якое выпала на часы разгулу й цемрашальства, падсьвядомасьць вяла яго да выкананьня Божай Місіі. Часта здаралася ў той час, калі выпасвалі скаціну на балотах, што каго-небудзь кусала вужака. Асабліва перад вайною яны быццам ашалелі. І будучы гойнік сам выклікаўся, каб высасваць яд з ранаў пацярпеўшых. Аднойчы гэта зрабіў нехта іншы, такі самы, як і ён, хлапчук, і загінуў. Пасьля таго выпадку, калі штосьці-небудзь здаралася, беглі толькі да яго. Магчыма, ужо тады ён валодаў цудадзейнай уласьцівасьцю гойніка, бо ўсе, хто зьвяртаўся да яго за дапамогай, заставаліся жыць.

Сёньня зьдзівіць спакусьлівага чалавека вельмі няпроста: НЛА, палтэргэйст, экстрасэнсы, астролагі — пасьпявай толькі лыпаць вачыма ды ківаць памутнеўшаю галавою, калі сядзіш каля тэлевізара. Але ж бываюць дзівосы, якія здараюцца вельмі рэдка. Гэта зьявы сьвету вялікіх прарокаў, сьвятых, геніяў — Пасланцаў Божых. Адзін з іх — Эдмун-франьцішканін.

Цалебны эфэкт Эдмуна-франьцішканіна фантастычны — некалькі тысячаў людзей, якіх ён вылячыў за доўгія тры дзесяцігоддзі. Нямала сярод выратаваных і тых, хто, на думку сучаснай мэдыцыны, быў асуджаны на тое, што ніколі не вылячыцца. Аднак самы значны эфэкт яго сьвятой дзейнасьці — гэта вяртаньне ім ня толькі цялеснага здароўя, але й душэўнай раўнавагі й пакою, а таксама веры.

Эдмун-франьцішканін — каталік, і іерархі Сьвятога Касьцёлу з рэўнасьцю сочаць за яго зямнымі подзьвігамі. Вядзецца летапіс яго дзеяньняў і апісаньне стасункаў з сьветам тонкім... Надыдзе час, і жыцьцё Эдмуна-франьцішканіна будзе абнародавана, а таму мэта гэтага друкаванага слова аб ім болей чым сьціплая: нагадаць землякам, што існуе прарок у сваёй Айчызьне.

Эдмун-франьцішканін — сапраўдны каталік, аднак каталіцкі малебен яго вылечвае й праваслаўных, і мусульманаў, і іудзеяў... Гэаграфія яго зямнога шляху ў СНД дастаткова шырокая: Горадня, Смаленск, Масква, Кіеў... На Радзіму ў чарговы раз намерваецца прыехаць пасьля пятнаццатага красавіка. Эдмун-франьцішканін не практыкуе масавых сеансаў і ўзьдзейнічае на кожную пакутную душу індывідуальна. Як правіла, ён практыкуе ў прыватных кватэрах, дзе жывуць тыя людзі, каго ён у свой час некалі паставіў на ногі. Праўда, гэтым разам ён пагадзіўся прыняць хворых у адным з памяшканьняў Дома культуры глуханямых. Але тым, хто пажадае зьвярнуцца за дапамогай да гойніка, абавязкова трэба ведаць: Эдмун-франьцішканін — не Бог, і хваробы, якія справакаваны цяжкім грахом, не заўсёды ім вылечваюцца. У такім выпадку найперш патрэбна пакаяньне...

Вячаслаў Б.

СУМЕЖЖА

Алесь Чобат

Мае сустрэчы з пані Сухоцкай і панам Пазнаньскім

Сумнае крэсавяцкае апавяданьне

Была позьняя гарадзенская восень. Аднойчы падвячоркам загалёкаў тэлефон: кідай усё, ляці сюды, у нас сягоньня будзе польскі прэм 'ер пані Сухоцка! Праездам з Менску...

— Да ну?!

— Ну да.

І пачалася гарачка. Першая справа ў такіх выпадках — пропуск. Таму што, хутчэй за ўсё, зьедуцца палякі з усяе Беларусі. А нам, тутэйшым, хоць і літаратарам, хоць і пішучым часам на польскія тэмы, месца можа й не хапіць. І вось залятаем у тую кантору, дзе гэтыя прапускі, па ідэі, павінны выдаваць. Ах, які жаль! Вось толькі-толькі былі, а толькі ты ў дзьверы — ужо няма... Чытаюць, значыць, што пішаш. Каб даў Бог, каб так беларусы палякаў чыталі: што яны пішуць!

Але мужык, ясная справа, хам. Ты яго з адных дзьвярэй — ён у другія. Той адмовіць, той адмовіць, а той ці то пільнасьць згубіць, ці то настрой у яго будзе такі, што абы адчапіліся — адным словам, дастаць усё можна. Надта ўжо пані Сухоцку жыўцом паглядзець захацелася: а можа й праўда дзе-небудзь ёсьць начальства не такое, як наша?! Дый для нашага вабласнога мястэчка гэта нейкі прачухон ад вечнага сну...

І вось маю кавалачак картону за штампам і сваім, напісаным папольску прозьвішчам, вось узыходзім да мясцовага тэатра, дзе мае адбыцца сустрэча, і я чую сябе троху падпольшчыкам. Таму што нацыяналіст я беларускі, а пропуск маю польскі. Але варта на гэта нават не зьвяртае ўвагі — значыць, дрэнна яшчэ працуем; шчыльней трэба, хлопцы, шчыльней. Дый мне самому завострыць пяро не зашкодзіла б, а то нават у такім сьвятым месцы не пазнаюць.

У вэстыбюлі ціхая прыемная публіка. Гэта ня тое, што перад прэм 'ерай якой небудзь «Лаліты» адна лалітка з тутэйшага Унівэрсітэту лямантуе да другой лаліцолі праз увесь паверх: «Галка! Так идешь или нет, дура?». Зала зачыненая. Публіка падыходзіць па адным, дзёргае за клямку і чамусьці адыходзіць у бок і нават у цень. Гэта як быццам чакаюць на майго любімага сьвідаль-кага ўчастковага Колю Парая, які неяк прылацеў да клюбу на «усмирение хулиганов» і, бахнуўшы ў столь з табельнай бабахалкі, - гаркнуў: «Выходзі па аднаму!..». Дзіўна, але ніхто ня можа адрозьніць, што я не паляк. Толькі хлопец з бясьпекі, што аглядае фае з балкону, неяк надта ўжо непрыкметна да мяне прыглядаецца.

У залу пускаюць, калі ў вэстыбюле робіцца цесна. Разам з тутэйшай журналісцкай брацінай бярэм уваход штурмам і захопліваем месцы непасрэдна пад сцэнай, за два-тры рады. А так, у прынцыпе, усё нармалёва. На самым перадзе, як мае быць, ксяндзы-дабрадзеі, потым пісакі, потым АК-оўцы-камбатанты, потым актывісты, потым публіка. «Як Эўропа, то Эўропа!...».

Камбатанты ззаду нас гаворацьпра бэнзін, які не хацеў даваць сельсавет, пра «польску зэмю», якую не вяртаюць — сідзі й думай, ці гэта толькі яго даваенныя гэктары, ці гэта «Крэсы Всходне»?! — пра судоварэабілітацыйныя разборкі, пра тое, што як падсунулі нам у «прээзэсы» чалавека з КДБ, так ён тут і сядзіць... Бедны Тадэвуш Фэліксавіч! — думаю я.— Каторы год хадзі па начальству, думай, бегай, круціся, даставай, катайся ў Кракаў, агрызайся з «Лі-Мам» — і вось табе людзкая ўдзячнасьць, на векі векув амэн!

Камбатантам старанна падтаквае сусед. Такі здаровы інтэлігентны мужык з вусамі — пэўна, на службе. Падтакваць стараецца па-польску, але са штодзённага «гаворения нормально» і такога рэзкага пераходу ў яго выходзіць... такая вясковая беларушчына, што ёлкі-палкі! Дзяды на яго падазрона косяцца.

Але што ж ты каму давядзеш! Ні службе, што каб узяліся за тую беларусізацыю, тады й па-польску пайшло б лягчэй. Ні дзядам, што чалавек ня мае віны, што лёс закінуў яго ў пагранвойскі, дзе Бог даў даслужыцца да падпалкоўніка, а за гэта «зьвёнзэк» самога даставалі на службе.

У нас пра нас усё вядома бяз нас.

Пані Сухоцкай няма, таму што яе затрымаў размовай гарадзенскі пан ваявода — таму, пэўна, таксама цікава пабыць у кампаніі прэм 'ер-міністра, бо калі яшчэ здарыцца. Але нарэшце лёгкі ветрык на залі — гэта бяжыць чалавек з нашай службы, а сьледам бягуць палякі з іх службы: прабягаюць залу, сцэну, зазіраюць за кулісы. Адзін здаў — другі прыняў. І вось, нарэшце, пад авацыі плыве праз залу пані прэм 'ер на чале урадавай дэлегацыі!

I.

Сустрэча была кароткая, але вельмі прыемная!

За сталом на сцэне — Сухоцка і яе міністры; наш «прээзэс» крайні. Пасьля кожнай фразы пані прэм 'ера ўзяліся бухаць авацыі, пакуль Сухоцка пару раз зьдзіўлена не глянула ў залу — і там яе зразумелі. Сем мінут — і па прамове. Што ж, сапраўды прыемная, спраўная, прыгожая жанчына. Але вось пачынаецца самае цікавае — пытаньні з народу.

— Прошэ пані! — першы ля мікрафона, вядома ж, граф, журналіст, сын вядомага пісьменьніка, канадзец, паляк і кандыдат у прэзідэнты Беларусі пан Прушынскі.—Захованэ прасы польскае в Міньску то пшэцеж скандаль і ханьба! Вену прошэ пані прэм 'ер...

— Прошэ пана! — па голасу пані Сухоцкай адразу чуваць, што гэта вам прэм 'ер-міністр, а ня проста так.— Не зажондзам прасом! Праса польска сон незалежна од Жонду!

— Но може не вшэньце, пані прэм 'ер! — дадае шэф канцылярыі Ян Ракіта.— Хіба мы зможам купіць па старонцы ў «Палітыцы» ды ў «Рэчы Паспалітай»...

Пані Сухоцка ківае й пазначае ў нататніку.

Наступная справа: ксяндзы! Чаму Жонд не прысылае нам ксяндзоў? А тут яшчэ, плачацца адна маладуха, даюць нам нагонку за тое, што папольску молімся. І не вяртаюць «нашом польском земе» — гэта ўжо старэйшы дзядзька. І зноў чорт яго знае: гэта ён пра свой хутар ці пра «Крэсы»?!

Так, далей нецікава. Школы, кніжкі, паездкі, настаўнікі, грошы... Ага, вось! Зноў маладая пані — кажа, пайшла сюды тры гады таму замуж, а тут палякаў аж ненавідзяць, кажа, і ядуць поедам, а «пшэцеж то **наша польска земя»! Як?!** — зноў думаю я.— **Ад трох гадоў!!** Але ж, пані, пабойся Бога — ты ж ламаеш як афіцыйную, так і неафіцыйную канцэпцыю! Што робіцца, мама ты мая родная, што робіцца...

І адразу ж за ёй — малады хлопец. Глупствы ўсё гэта, пані-дабрадзейка! Я сам камэрсант з Замосьця — мог і на Украіну рвануць, і на Летуву. Але я сюды падаўся, і ніхто мне крыўды ня робіць. Нам бы, камэрсантам, гэта... нам бы падвойны падатачак зьняць... І сьледам за ім — мужыкі! Падвойны падатак! Консульствы! Спрошчаны рэжым на мяжы! Пераходы!... А кажа, на гэтую культуру польскую мы тады самі адшпілім, хай пані прэ 'ер галаву сабе гэтай дуратой не забівае...

А потым — другім кругам пайшло. А потым трэйцім... Потым нарэшце пані амбасадар у Менску Альжбэта Смулак устала й кажа: ды хопіць ужо вам!

— Дзенькую паньству бардзо! — кажа тады пані Сухоцка.—Косьцюл католіцкі, кажа, то косьцюл пофшэхны! А раз Беларусь мае стасункі з Ватыканам, то праз беларускі ўрад, кажа, трэба зьвяртацца да Ватыкану. А польскі Жонд ксяндзоў так і так выслаць ня можа, таму што для таго ў Польшчы кардынал-прымас ёсьць і цэлая канцылярыя...

На школы, кніжкі й настаўнікаў, кажа, ёсьць у нас цэлы фонд «Вспульнота Польска». То гэта трэба туды, бо ён сэнацкі. Наконт зямлі ды маёмасьці трэба зьвяртацца да ўладаў, а ўвогуле з гэтай маёмасьцю то ўва ўсіх краінах тое ж самае: забраць забяруць, але аддаваць ня хочуць. Наконт падаткаў, кажа. Зьнялі мы з панам Кебічам гэты праклятьі падатак... «Ура!» — крычыць тут мужчынская палова залы.— Ура! Нех жые цала Польска і пані прэм 'ерова. Толькі супакойцеся — наконт пераходаў і консульстваў, кажа пані Сухоцка, сказаць хачу. Паціху яшчэ два пераходы збудуем, ды яшчэ два консульствы адчынім. «Ура!» — зноў бярэцца зала... Пачакайце, кажа, крычаць ' ня мае «строна бялоруска» будынкаў пад тыя консульствы, то, можа, вы, паньства, што тут пашукайце, памажыце партнёрам...

Гляджу я на гэта ўсё ціхім сьмяшлівым назіральнікам, гэткім шпіёнамаматарам, і думаю: а раптам і сапраўды пасьля стольких мужыкоў на чале ўраду там сапраўды спраўная жанчына патрэбная, каб навесьці парадак. Была ж ў часы «шведзкага патопу» каралевай Польшчы сама Маці Божая — і так далі тым перадавым эўрапэйскім швэдам, што ляцелі яны, як міленькія, да самога Гданьску, што аж кафтан заварочваўся!

Чым пані Сухоцку абдароўвалі ды як праводзілі — ня бачыў і брахаць ня буду. Таму што прыкмеціў я на залі такога вядомага беластаччаніна Алега Латышонка ды пад канец вывеў яго на хвіліначку на калідор — Алік пры польскай дэлегацыі быў перакладчыкам.

— Ну,— кажу,— як табе гэта?

— Нармалёва,— кажа Алік.— Калі да беластоцкіх беларусаў прыязджаў Шушкевіч, было абсалютна тое ж самае: стыль, манеры, прэтэнзіі, людзі, пытаньні й адказы.

— Няўжо наша начальства нічым не адрозьніваецца ад вашага? — спытаў я ў роспачы.

— А чым яно будзе адрозьнівацца, калі людзі нічым не адрозьніваюцца! — у роспачы адказаў Алік.

— А як там было ў Менску? — з надзеяй спытаў я.

Алік паглядзеў на мяне з вышыні свайго двухметровага росту і толькі ўздыхнуў. І я яго зразумеў...

II.

Назаўтра тэлефон загалёкаў ранкам.

— Алесь? — пачуўся свойскі голас.

— Ну,— адказаў я па магчымасьці інтэлігентна.

— Гэта Пазнаньскі.

— Ага! — адказаў я яшчэ больш інтэлігентна. Стась Пазнаньскі — гэта такі радыёфікаваны польскі журналіст з Беластоку.

— Я тут у Дануты. Ты прыходзь — трэба пагаварыць,— сказаў ён і паклаў трубку. Было каля дзевятай...

«М-да,— падумаў я.— Анцірэсны маладой чалавек...».

Стась выглядаў добра. Як кажуць у вёсцы, быў ён ці то яшчэ зьвечару, ці то ўжо зранку. І справы ішлі добра: меў свайго шафёра і прывёз з сабой сваю пляшку шампанскага. Апошняе ўжо пілі...

— Слухайце! — Стась быў натуральна ўзбуджаны.— Слухайце, дайце мне тэму, дайце мне такую тэму, каб я — ух! Каб бомба! Толькі не кажы, што нічога няма, ведаю я вас, холера ясна...

«Цуж,— падумаў я,— почонтэк бардзо обэцуёнцы...».

— Але-есь! Ты думаеш — я што?! Я цалкам паважна: Варшава, Эўропа, маю на гэта семнаццаць мільёнаў злотых... Добжэ заробіш!

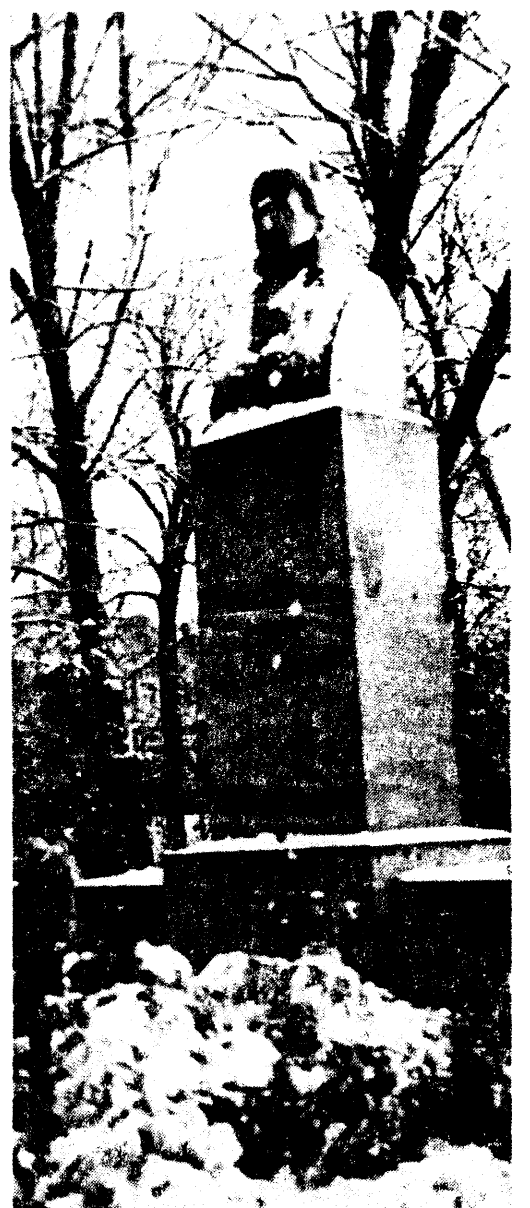
«А файна ён зранку пальнуў! — падумаў я.

— А ці ён вам казаў,— спытала Данута,— што ён пані Элізы Ажэшкі сваяк?

Тут адступім. Тут маецца на ўвазе вось што. Маці мая — Зелянкоўская, бабка мая — Паўлоўская, пані Эліза — з таго ж дому Паўлоўскіх. Гэта ёсьць ці быў адзіны цэлы клан — Зелянкоўскія, Паўлоўскія, Мазалеўскія. Да таго ж, пані Эліза была ў мае бабкі за хрышчоную маці. Такім чынам, я ёй, так сказаць, бакавы праўнук. Праўда, тут такія кланы, што калі раптам некаму прыйдзе да галавы дзяліць, скажам, домік пані Элізы, а на такую халяву набягуць усе, то ня ведаю, ці дастанецца мне хоць адна шалёўка. Канешне, разумны чалавек на маім месцы меў бы з гэтага тое-сёе, але ж таму й трапіў я калісь у простыя інжынеры ВПК, бо парода з часам выводзіцца.

— Ах, ты, кур-рчэ, ты едэн! — Стась глядзеў на мяне закахана ды ўлюбёна.— То ты такі нацыяналіста ты едэн, такі поэта едэн, а пшэцеж естэсь полякем! Вшысцы вы ту поляцы, кур-рчэ...

Потым яму прыйшло да галавы спытаць, ці далёка тая Мількаўшчына, вёска Элізы Ажэшкі. Ды не — за Скідаль і направа, да Нёмана. О! Глыкам было праглынутае шампанскае — едзем-едзем, мала часу, усё справы, усё няма калі...

СУМЕЖЖА

Паехалі.

Па дарозе Стась чамусьці скочыў на расейскую мову й з гонарам дадаў, што вучыўся ў Маскве. Паколькі я там не вучыўся, прыйшлося пераходзіць на польскую. Праехалі Скідаль.

— Алесь,— спытала Данута,— а ці з новай дарогі відаць магілу твайго дзядзькі?

— А вот зьлева, зараз за соснамі будзе белы слуп.

Стась павярнуўся і паглядзеў на слуп.

— Ён у падпольлі быў,— сказала Данута.— Немцы павесілі.

— АКовец? — спытаў Стась.

— Камсамолец,— сказаў я.— Савецкая партызанка.

— А чаму не АКовец?

— Таму што не паляк.

— Слухай! — пачаў злаваць Стась.— Усе вы тут палякі! А ты хоць знаеш, што ў АК было шмат і беларусаў?!

— Можа,— сказаў я.— Але дзядзька з вашымі меў клопаты. Летам 1940-га прыйшла ваша АК у Скідаль наводзіць парадак, то так наводзілі, што яму куля па валасох прайшла, чым і ўратаваўся.

— Слухай! Ты ображаш мне і муй наруд! Поляцы нікого не ростшэлівалі! Слышалэсь?! — у галаве беднага Стася пачаў дзейнічаць закон фізікі, адпаведна якому цэлы ціск на галаву роўны суме парцыяльных ціскаў учарашняй і сягоньняшняй алкагольнай пары.

— Слухай! — сказаў я.— Ты тут панок г..., едзеш першы раз, а бярэшся вучыць людзей, што тут было!

— Але-есь! Ну, ты! Кур-рчэ, ты! Я ж вас усіх люблю...

Даехалі да Мількаўшчыны. У пачатку вёскі тры цёткі валаклі хлеб з крамы. Каля іх спыніліся.

— Ажэшкі шукаеце? З Польшчы? — перапытала адна.— То вам трэба...

— Ат, што ты гаворыш! — перабіла другая, хоць першая нічога яшчэ не пасьпела сказаць.— То вам трэба так: вам трэба да Болеся, бо ён самы стары, а потым да Нюры, бо яна самая разумная.

Да размовы падыйшлі некалькі мужчынаў з двароў — і перакурыць можна, і быццам пры справе. Стась выцягнуў дыктафон і пачаў накручваць: а хто вы тут, а на якой мове гаворыце, а калі жыць было лепей... Падняўся гвалт, як пры дзяльбе сотак. Мы з шафёрам палезьлі з «паланэза» перакурыць. А Стась круціў і круціў, гаворачы на трох братніх мовах! А бабы разьбіраліся ўжо паміж сабой, «дур-рная ты, то калі тое было!», сунуўся быў мужык — таго выперлі вон. Нарэшце разабраліся. То тут было так, паночку: як была Польшча, то былі ў польскай школе, як сталі нашыя, то вучыліся ў рускай, веры мы праваслаўнай, ну каталікі тожа ёсьць, гаворым па-простаму, па-нашаму, бо не вучыліся, жыць было як калі, але можна было, а таго Гарбачова — а каб яго яма заваліла й зямля сьвянцона паела!

Бабы разыйшліся — і маглі так гавэньдзіць да вечара. Таму Стася загналі ў «паланэз» і паехалі. Болеся на дарозе пазналі па прыкметах — ён таксама валок хлеб з «магазына». Каб не марозіць дзядзьку, пасадзілі яго ў «паланэз», а каб не марнаваць час, пад'ехалі адразу ж па Нюру. Па дарозе й на месці Болесь прасьвячаў: ну да, ну каталік, ну па пашпарту паляк,— а чаму ж не паляк? У Польшчы капралам быў... То жыць добра было? То чаму ж ня добра? Хто зямлю меў — то добра: сам сабе гаспадар. А як у мяне было 1,5 га — то куды?! І вучыцца ня было як — так бы я на ахвіцэра вучыўся, а так што ж, капрал... А як у нашых з немцамі ваяваў... «У якіх-то нашых?!» — уклініўся Стась. Ну, хай у Саветаў... Але, кажу, як у нашых з немцамі ваяваў, то зноў быў старшы сяржант. Начальства, што праўда, дурное было, але цягачы й гарматы амэрыканскія, то добры механізм... Чаму кожны дзень па-польску не гавару? Чаму ж не гавару — з панам вот гавару... На свае восемдзесят з лішкам Болесь выглядаў шыкоўна. Па-польску ён гаварыў горш за Стася, але на мой розум неяк інтэлігентней.

Прыйшла разьведка — Нюра чакае. Стась пайшоў да Нюры. Болесь удакладніў, ці ўсе мы з Варшавы, потым падрабязна распытаў, хто я такі, потым мы пагаварылі пра жыцьцё й нават знайшлі ў Скідалі агульных знаёмых.

— А чаго ён на вас злаваў, той паляк? — спытаў Болесь.

— Казаў, што я падвучыў вас, што гаварыць, і яшчэ настрашыў.

— Сынок, я стары й нічога не баюся,— сказаў Болесь.— А такіх я штабелямі бачыў,— дадаў ён, падумаўшы. Каго ён бачыў такіх,— ці мяне, ці Стася, ці нас абодвух,— я палічыў за лепшае не ўдакладняць.

Стася ўсё ня было. Шафёр мацюгнуўся лёгкім польскім матам, вылез з «паланэза» й пайшоў на пошукі. Вярнуўся ён хутка.

— Слухай, вечорэм мушэ быць на граніцэ. Забеж го стонд.

Цяпер я вылез з «паланэза» й пайшоў да Нюры. Там працягваўся ўчарашні Стасяў банкет. Нюра й Стась стаялі — Стась нешта ірваўся сказаць, а Нюра супакойвала яго, гладзячы па рукаву. Данута і суседка, якая скочыла да Нюры сьледам за гарадзкімі гасьцямі паслухаць, што на сьвеце робіцца, сядзелі за сталом. На стале стаяла пачатая пляшка «Русской», было ружовае сала, чорны хлеб, цыбуля, бляшанка кілек, крыху пляндвіцы, грыбы, гуркі, капуста. Стась быў вельмі й вельмі задумёны.

— Добра! — матлянуў ён галавой, як конь.— Але калі пані кажа, што тая Ажэшка была праваслаўная, то як жа яна была полька й каталічка?!

— Паночку, паночку,— загладзіла яго Нюра.— То было так, паночку. То яна была наша, тутэйшая. Але ж то ў дзеўках! А як пайшла замуж за паляка — то стала полька. А як стала полька — то стала каталічка...

У мяне адвісла пашчэнка. Стась пакачаўся на нагох узад-уперад і пра нешта думаў. Пэўна, у той Маскве яго не так пра нешта навучылі? — маскалі, што з іх возьмеш!

— Паночку, паночку,— свабоднай рукой Нюра гладзіла ўжо мой рукаў,— паночку, сядзьце, выпіце, зьешце што...

Нейкія сантыменты папаўзлі пад горла, сьлёзы на вачох панакручвалі. Плюнуў я на час, на мяжу, на пошукі Польшчы не па тых вёсках — сеў, наліў, выпіў і закусіў. Сала было — абалдзець.

Стась паціху здаваўся. У хаце было цёпла, у галаву перлі парцыяльныя ціскі, а дурныя хлопцы ня помнілі, што плятуць! Ляцелі к чорту сэнсацыя, Варшава, Эўропа, 17 млн. злотых. Хоць і абяцаных «на дурачку» дый ня існуючых у прыродзе, але ўсё роўна дрэнна. Ну, таму што дрэнна...

А Нюра агітавала, пляшка пусьцела, сала зьнікала, суседка балдзела — будзе пра што бабам расказаць! З Нюрай мы, дарэчы, таксама разабраліся наконт майго занятку, Скідаля й агульных знаёмых.

— Добра! — матлянуў Стась галавой з апошнім высілкам.— А дзе цяпер вашыя паны?

— А добрыя, паночку, паны былі,— застракатала Нюра,— і пазычыць пазычалі, і гаварылі па-людзку...

— Не! — матлянуў Стась.— Дзе яны ця-пер?

— Хто, Мазалеўскія? — улезла суседка.— А дзе ім быць! Адзін начальнікам, другі начальнікам...

У Стася на лоб пачалі вылазіць вочы. Гэта быў умоўны знак, што пара.

Перапрабачыліся, перацалаваліся, зарулявалі паціху Стася й засунулі яго ў «паланэз», і тут Стасю захацелася... на могілкі! А як жа ж! А раптам гэта прапаганда? А якія там крыжы?!

— Гдзе едземы? — спытаў шафёр.

«Вось гэты паляк! — падумаў я.— Па гэтым відаць, што паляк. Наш бы такіх фраероў даўно выкінуў з машыны й паехаў па сваіх справах...»

На могілках крыжы былі праваслаўныя й некалькі каталіцкіх. Стась ня лічыў, бо зьбіваўся, а я проста так. Ад фамільнага шляхэцкага склепа засталася страшная цагляная надбудова з бруднай ямай пад ёй.

Сьметнік, маліньнік, пуста й гола...

III.

— А мне не спадабалася, што сказала ўчора Сухоцка,— раптам ужо па дарозе назад сказаў троху праветраны Стась.

— А мне спадабалася,— сказаў я.— Мне ўвогуле падабаюцца палякі: Сухоцка, Юзэф Мацкевіч, Міхал Ягелла...

— А мне не падабаешся ты! — сказаў Стась.

— А ты больш акно адчыні,— сказаў я.

Сварка выбухнула, калі праязджалі аэрапорт. Стэнаграмы няма — дый хто б гэта надрукаваў бяз правак?! «Як то?! У польскай вёсцы няма Ажэшкі, а ў нейкай там такой-сякой ёсьць! А ты Польшчу шукаў? То шукаць Польшчу трэба на левым беразе, ці пад Лідай, ці па лясных вёсках. А чаму ня там, дзе Ажэшка?! Таму што ня там — і чаму так павінна быць? А таму, што мне так трэба, х... ты еден! Параспускаліся тут без дагляду...»

У месцы Пазнаньскі раптам зноў пачаў мірыцца й нават спрабаваў узяць інтэрв'ю! Дыктафон то рабіў, то не — а размова йшла ў такіх жа выразах з абодвух бакоў... Бедны Стась! Як ён намучыцца у сваім Беластоку, калі рэзаў і клеіў, рэзаў і клеіў — каб выйшла тое, што яму хочацца...

Мне ж гэтая паездка, апроч знаёмства з мілымі людзьмі, Нюрай і Болесем, пра якіх Караткевіч яшчэ пісаў, што да такіх людзей добрае начальства дадаць, і жылі б, як у Хрыста за пазухай,— дык вось мне гэтая паездка таксама прынесла карысьць: я зразумеў, што такое палітычная правакацыя.

Гэта калі прыедзе такі пан гульнуць па нізкіх цэнах, набярэцца зранку, пасварыцца з чалавекам, а дома трэба пісаць справаздачу. Тады ён кажа: я таго хама спэцыяльна справакаваў, каб гэтая правакацыя выйшла ў нашых палітычных мэтах.

Лістапад, 1992 — студзень, 1993.

Язэп Малецкі
ВАЙНА БЕЛАРУСКІМІ ВАЧЫМА
Успаміны
выдавецтва «Пагоня»
Таронта 1976

(Працяг. Пачатак у № 7)

2. Вайна пачалася

Раніцай 1-га верасьня 1939 году пяць магутных нямецкіх армій заатакавалі Польшчу з трох бакоў. 6000 нямецкіх танкаў кацілася на Варшаву. 2000 самалётаў бамбардавалі амаль безупынна сталіцу й важнейшыя аб'екты ўсёй Польшчы. Чорныя клубы дыму з запаленых складоў у Варшаве сягалі на кіламэтры ўзвыш. Палякі бараніліся мужна, але тэхнічная перавага немцаў давала хуткае вырашэньне.

З Валоміна выглядала, што найвялікшыя паветраныя атакі на Варшаву ішлі з Усходняй Прусіі. Кожныя дзьве-тры гадзіны каля 100 бамбавозаў сунуліся з грукатам матораў з паўночнага ўсходу й скідалі сьмерцяносныя бомбы. Адны з іх былі разбураючыя, вагі ад 50 да 1000 кг, іншыя малыя, запальныя. Кожны налёт пачынаўся грымотамі ўзрываў, стралянінай, часам баямі ў паветры, а канчаўся заравамі пажараў, вязлінымі клубамі дыму ды панікай жыхарства.

Трэйцяга дня вайны мяне прыдзялілі да антыдэсанцкіх аддзелаў. Я меў даваць лекарскую дапамогу вайсковым ня толькі на станцыі, але, калі зайдзе патрэба, і ў полі. І вось 5 верасьня два самалёты закружыліся ў паветры, абстрэльвалі адзін аднаго, ажно самалёт нямецкі бухнуў полымем і, абвіты клубамі дыму, зьляцеў за Кабылкай. Мы кінуліся туды на самакатах, дый аказалася, што было гэта ад нас за 8 км.

Самалёт, часткі якога былі параськіданы на дзесяткі мэтраў, яшчэ дымеў-гарэў. Цела аднаго лятуна ляжала выкінутае, другі ж спусьціўся на парашуце й зьнік сярод будынкаў. Каля самалёта ляжала, не ўзарваўшыся, бомба 500 кг. Зьбеглася каля паўтысячы чалавек, усе гарэлі нянавісьцяй да немцаў ды на памятку й памысьнасьць вайны паразьбіралі па кусочку самалёт. Я атрымаў ручку з псэўдагумовай масы.

Ад сёмага дня вайны па загаду ўрада ўсе маладыя людзі павінны былі ісьці на ўсход і дзесь тварыць абаронную лінію. Вынікам гэтага на дарогах паўстаў безкантрольны натоўп, які неміласэрна атакавала нямецкае лятунства. Рухацца мы маглі толькі ўдзень, бо ноччу адбываліся тайныя манэўры войска, й ніхто ня меў права выходзіць з хаты. Усе агні былі патушаныя, вокны заслоненыя. Быў выпадак, калі на Тарговай вуліцы ў Празе нямецкі агент застрачыў па калоне войска з кулямёту.

8 верасьня на спакойны Валомін напала сем нямецкіх бамбавозаў. Яны разбурылі каля 20 дамоў, спалілі суседнюю вёску, забілі 120 чалавек, паранілі каля 350. З мясцовай школы зрабілі шпіталь, ложкі й бялізну прынесьлі людзі, лекі давалі аэз-платна, скаўткі былі сёстрамі, а 7 лекараў працавалі 12 гадзін, каб абслужыць параненых. Агульнае ўражаньне было вельмі цяжкое: усюды лілася кроў, усюды енкі й плач. Адзін лекар меў атаку сэрца ды ледзь сам не памёр. Страты ў людзях былі б яшчэ большыя, але 14 бомб, па 100 кг кожная, не ўзарваліся. Сапёры іх пасьля вывезьлі ў балота.

14 верасьня варожы абруч навокал Варшавы замкнуўся. Яе абаронцам стаў гэнэрал Чума, грузін па нацыянальнасьці, меў стотысячную армію.

17 верасьня да Валоміна з захаду пад'ехалі нямецкія панцырныя аўтамабілі. Нямецкі прадстаўнік даручыў мясцоваму бурмістру й паліцыі трымаць места ў парадку ды выконваць нямецкія загады.

Быццам бы паводле загаду, перададзенаму па радыё, польскае войска рухалася на ўсход у кірунку Берасьця. Прэзідэнт Ігнат Масьціцкі, які 1 верасьня выдаў загад змагацца «у імя Божае» з адвечным ворагам, нідзе цяпер не азываўся. Таму паўставалі чуткі — страшная рэч у вайну! — што ён забіты, ці недзе схаваўся або ўцёк заграніцу... Аб урадзе хадзілі чуткі, што быў у Берасьці, пасьля — каля Львова.

Маральнай сілай усёй Польшчы стаўся ўспомнены гэн. Чума, абаронца Варшавы, ды гарачы патрыёт бурмістр Варшавы Старжынскі. Ягоныя палкія штодзённыя прамовы, баявы дух і арганізацыйныя здольнасьці шмат дапамаглі палякам у барацьбе з немцамі. Недахоп жа ўрадавых камунікатаў, таемнае палажэньне прэзідэнта ды ягонае маўчаньне пашкодзілі баявому духу польскага народу.

Абкружаная Варшава змагалася й цярпела. Удзень, кожныя дзьве гадзіны рэгулярна, былі налёты, уначы ж гудзелі безперапынна гарматы. Гітлер асабіста наглядаў за атакамі. 24 верасьня з Варшавы выехалі на лімузінах у кірунку Усходняй Прусіі ўсе дыпляматычныя прадстаўнікі.

(Працяг будзе.)

ХАТНІЯ ГУТАРКІ

Хто твой вампір?

ПАВЕТРА

(Працяг. Пачатак у № 8).

(Блізьняты, Воднік, Шалі)

Паветра, відаць, можна назваць самым удалым знакам у гараскопе. Справа ў тым, што чалавек, які валодае псіхафізіялагічнымі асаблівасьцямі сангвініка, як правіла, лёгка спраўляецца са зьнешнімі аб 'ектыўнымі цяжкасьцямі й ўнутранымі нягодамі. Ён актыўны, дынамічны, здольны хутка перабудоўвацца, пераключаць увагу, пазбаўлены многіх устойлівых стэрэатыпаў, якія ўплываюць на ўсе іншыя знакі гараскопу. Жыцьцё яго адрозьніваецца ад укладаў Зямлі, Вады й Агню, бо фізіялагічныя працэсы адбываюцца значна хутчэй, што вымагае шмат энэргіі. Агонь больш за ўсё падобны да Паветра, назапашвае жыцьцёвыя сілы як бы адразу, прычым часта болей энэргіі, чым яму патрэбна. Лішкі запасаў ня йдуць на карысьць, выклікаюць адмоўнае адчуваньне й дрэнны настрой. У адрозьненьні ад Агню Паветра не думае аб запасе, хоча жыць і жыве буднямі. Ён ня можа, як Агонь, за адзін раз спажыць порцыю энэргіі, роўную некалькім дням або сутачнаму спажываньню. Ён папросту згарае ад лішкаў сіл, стараецца паступова, на гадзіну-другую, схапіць тое-сёе карыснае з ежы (да 30%), з навакольнай прыроды (да 20%), з Космасу (да 10%), а астатняе выхапіць у сваіх сяброў і незнаёмых (да 35—40%). Паветра — вампір, але можа перабудаваць свой арганізм і не ўжываць людзкіх запасаў, карыстаючыся ўсім, што вакол яго. Праўда, такая перабудова можа выклікаць захворваньні, бо энэргія чалавека больш «смачная» й карысная, ды й здабываць яе значна прасьцей — у гутарках, пацалунках, палавых актах, і проста калі знаходзішся побач з ахвярамі.

Як правіла, Паветра вельмі кантактнае, яно можа з вамі размаўляць у аўтобусе, на вуліцы, у чарзе, можа папрасіць або прапанаваць цыгарэту, спытаць дакладны час і адразу працягваць размову. Праўда, Паветра з цяжкасьцю ўступае ў кантакт з чалавекам Зямлі. Ён можа 2—3 разы пачынаць размову, якая не цікавіць Зямлю. Актыўная Зямля (Бык 20.4—19. 5) лепш за іншых адчувае вампіра й стараецца яго адхіліць ад сябе. А вось сьнежаньская Зямля (Казярог 20.12—21. 01) або верасьнёўская (Панна 20.08—19. 09) вельмі даверлівы і з задавальненьнем слухае байкі «драпежніка».

Паветра, аднак, не кантактуе з людзьмі хворымі й вялымі — яму патрэбны здаровыя. Само Паветра можа губляць энэргію пры кантакце з больш магутным Агнём або больш халоднай Зямлёй. Для сангвініка, якім зьяўляецца Паветра, небясьпечна доўгі час знаходзіцца ў невялікім памяшканьні з людзьмі знака Агонь, асабліва актыўных яго прадстаўнікоў (20 ліпеня — 19 жніўня). Страціўшы энэргію, Паветра будзе шукаць донараў у іншых знакаў (Вада, Зямля) і гэтым папаўняе страты. Знайшоўшы ахвяр, Паветра рызыкуе захварэць: алергія, запаленьне лёгкіх, палавыя расстройствы. У цэлым зносіны Паветра з Агнём не такія небясьпечныя для іх, бо спажываемая энэргія і адным, і другім хутка выдаткоўцца на пакрыцьцё агульных фізічных стратаў, спосаба жыцьця гэтых знакаў.

Прадстаўнікі аднаго тыпу (Паветра) практычна не крадуць шмат жыцьцёвых сіл адзін у аднаго, адчуваючы цялесную й духоўную блізкасьць.

Падрыхтаваў
Аляксандр **КАНДРАШОЎ**.

Якая сукенка вам пасуе?

«Ці ёсьць у мяне густ, ці ёсьць свой стыль у адзеньні?» — гэта хвалюе, напэўна, кожную дзяўчыну. Але як аб гэтым даведацца? Вось некалькі пытаньняў з тэста, які прапанаваў сваім чытачкам балгарскі часопіс «Лада».

З трох магчымых адказаў на кожнае пытаньне выберыце адзін, потым падлічыце, якіх адказаў у вас больш — на літару а, б, ці в. Пад гэтай літарай ў канцы вы й прачытаеце погляд на сябе. Толькі, калі ласка, не ўспрымайце яго занадта сур 'ёзна: гэта жарт. Але й жарт можа падштурхнуць да карысных думак.

1. У цябе зьявілася магчымасьць цалкам замяніць свой гардэроб. Як ты гэта зробіш:

а) выберу адзеньне толькі па апошняй модзе;

б) выберу тое, што мне больш за ўсё пасуе;

в) выберу такія рэчы, якія будуць пасаваць па колеры, якія можна аб 'яднаць у розных варыянтах у залежнасьці ад прызначэньня.

2. Ці пасуе русавалосай дзяўчыне жоўты швэдар!

а) не;

б) можа быць, калі правільна падабраць астатняе адзеньне — спадніцу, кофту, хустку на шыю;

в) магчыма й так, але калі ён ёсьць, то яго трэба насіць не раздумваючы.

3. У вітрыне крамы вельмі прыгожая сукенка. Якая першая думка прыходзіць табе ў галаву!

а) сукенка, мусіць, вельмі дарагая;

б) цікава, як я ў ёй буду выглядаць?

в) ці спадабаюся я ў ёй сваіму каханаму?

4. У цябе дзень нараджэньня. Які падарунак узрадаваў бы цябе больш за ўсё!

а) кветкі;

б) вельмі прыгожая рэч, усё роўна якая, абы прыгожая;

в) парфума альбо іншая касмэтыка.

5. Бацькі падаравалі табе сукенку, якая, на жаль, ня вельмі табе падабаецца. Як ты да гэтага паставішся!

а) павешу ў шафу, насіць ня буду;

б) падумаю, як яе перарабіць, каб яна лепш пасавала;

в) пайду ў краму й заменю на іншую.

6. Ты хочаш перашыць свае старыя сукенкі, каб яны сталі моднымі. Але як ты вызначыш, што менавіта ў модзе!

а) па тым, што носіць большасьць;

б) па часопісах модаў, па артыкулах аб модзе;

в) па ўбраньні сяброўкі, яна заўсёды добра апранута.

7. Табе хочацца купіць парфуму. Як ты яе выбярэш!

а) калі будуць грошы — выбяру найдаражэйшую, дарагая парфума заўсёды добрая;

б) куплю спачатку нешта на пробу. Не спадабаецца — ў наступны раз куплю іншыя. Думаю,— што так можна знайсьці свае духі.

в) з кім-небудзь параюся.

а. Табе варта быць больш сьмелай: кепска, калі адзеньне скоўвае чалавека, уплывае на яго рашэньні, настрой.

б. Ты ня толькі ідзеш у нагу з модай, але й добра ведаеш, што пасуе табе, а што не. Ты ўмееш выбіраць тыя рэчы й апранацца ў тым стылі, які адпавядае твайму тыпу. У цябе выдатны густ.

в. Добра, што ты такая практычная, але ці не занадта прыслухоўваешся да думкі іншых.

Падрыхтаваў
Аляксандр **КАНДРАШОЎ**.

Вагон № 26

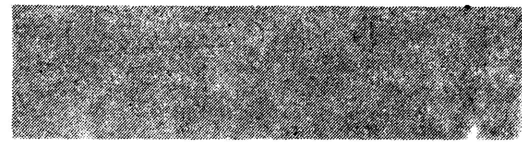
Цягнік Горадня — Гомель яшчэ стаяў, а пасажыры пачалі рыхтавацца да сну. Некаторыя, дастаўшы з верхніх паліц брудныя матрацы, страсалі іх, расьцілалі і, не пакрыўшы сваю пасьцель прасьцінамі, клаліся спаць, накрыўшыся зьверху ўласным палітом. Былі й больш прыстасаваныя: яны нясьпешна раскрывалі свае кайстры, выцягвалі адтуль прасьціны, пакрывалі імі такія ж брудныя матрацы і, задаволеныя зробленым, таксама адпачывалі. Але была й трэцяя група пасажыраў, якія проста разьмясьціліся на голых паліцах.

Я назіраў за ўсімі й чакаў правадніцу. Дзесьці каля Ськідаля правадніца, нарэшце, зьявілася. Убачыўшы, што ў davераным ёй вагоне пасажыры ўжо сьпяць, пачала хвалявацца, крычаць. Я паспрабаваў патлумачыць ёй, што мне трэба ўзяць камплект пасьцельнай бялізны, але яна мяне ня чула. Падляцеўшы да бліжэйшага з тых, хто нядаўна так утульна ўладкаваўся на старэнькім матрацы, паспрабавала ськінуць яго з паліцы. Сьцягнуўшы трох такіх начлежнікаў на падлогу, правадніца пачала енчыць: «Чаго разьлягліся? Нельга. Інструкцыя!» Пасажыры пачалі абурацца: маўляў, навошта нас трывожыце, нам і так добра. Але правадніца пачала тлумачыць, што за матрацы трэба плаціць, і плаціць цэлых 50 рублёў.

Сусед па купэ пакорпаўся ў кішэнях, але ў працягнутую руку правадніцы нічога ня трапіла. Мужчына скруціў тое, што было ў яго пад бокам і кінуў некуды наверх. Правадніца кінулася да наступнага, але й той пачаў адбівацца: «За такую брыдоту ды яшчэ й плаціць!?» Атрымаўшы адпор, правадніца зьнікла, а праз нейкі час зьявілася ўжо з брыгадзірам, той таксама спрабаваў навесьці парадак. Але людзі, якія ўжо ўладкаваліся спаць, нават не рэагавалі. Убачыўшы, што з усяго вагона я адзін пакуль што ня сплю, брыгадзір падыйшоў да мяне. Калі я патлумачыў, што хачу ўзяць сабе пасьцель, каб адпачыць як чалавек, той зьдзівіўся: а ты што, грошы лішнія маеш? Бачыш, як астатнія сьпяць, але калі ў цябе ёсьць лішнія, тады плаці — з 1 красавіка такое задавальненьне каштуе 200 рублёў — хіба не шкада? Пералічыўшы атрыманыя ад мяне грошы, праваднікбрыгадзір прынёс камплект бялізны, на якім, магчыма, спаў мой дзед за польскім часам.

Разаслаўшы гэты скарб, я лёг спаць, але сон доўга ня йшоў да мяне: у галаве раіліся думкі — дзіўная рэч, сёньняшняе жыцьцё й людзі, якія едуць разам са мной. Усе яны едуць гандляваць аж да Расеі, толькі й чуеш між імі размовы, дзе й што лепей прадаць, што хутчэй ідзе на торжышчы Польшчы, Кітаю, колькі можна зарабіць, перапрадаўшы беларускае мяса, масла ў Расеі, Польшчы, падлічваюць барышы. А вось ствараць сабе элементарныя чалавечыя ўмовы не жадаюць — шкада грошаў.

Г. АСТРОЎСКІ.

19, ПОНЕДЕЛЬНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

9.00, 22.45. Пад купалам сусвету. **9.10.** Дакументальны фільм. **9.55, 12.15.** Мультфільм. **10.05.** Чэмпіянат Беларусі па гандболу. СКА-1 — СКА-2. **11.20, 12.45.** «Песню бярыце з сабою». Песні-лаўрэаты 1992 г. Часткі 1-я і 2-я. **13.35.** «Сільва». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі. **16.00.** «Белвідэацэнтр» прадстаўляе... **16.45.** Музыка для адпачынку. **17.20.** «Кола лёсу». Тэленарыс. **17.30.** «Архіварыус». Галіна Вішнеўская спявае рамансы П. Чайкоўскага. **18.20.** Студыя «Тэлесябрына». **18.40.** Кампазітар А. Шыдлоўскі. **19.00.** Прэм'ера мастацкага фільма «Крыж на зямлі і поўня ў небе». **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** Спартыўны тэлекур'ер. **21.55.** «Мачаха». Мастацкі фільм.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **15.15.** Мультфильмы. **15.40.** Много музыки. **16.20.** Звездный час. **17.25.** Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет программу «Здравствуйте, мои дорогие». **17.50.** Погода. **17.35.** Азбука собственника. **18.10.** Гол. **18.40.** Эхо недели. **19.10.** Премьера художественного телесериала «Горячев и другие». 10-я серия. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** «Горячев и другие». 11-я серия. **22.10.** «Новая студия» представляет: Бомонд, Однако, АТВ-Брокер, Выбор-2000, ТВ-галерея, Мегаполис. **00.00.** Пресс-экспресс. **00.10.** Студия «Политика».

КАНАЛ «РОССИЯ»

15.05. Там-там новости. **16.20.** Чемпионат мира по спортивной гимнастике. **16.05.** Трансросэфир. **16.50.** Спасение 911. **17.45.** Референдум. . . **18.45.** Праздник каждый день. **19.00, 22.00.** Вести. **19.25.** Художественный фильм «Грязные деньги». (США). **20.20.** Мультфильмы (США). **20.55.** Экспоцентр представляет. **21.00.** Момент истины. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Не быть динозавром. **22.45.** На сессии ВС Российской Федерации. **23.00.** Студия «Сатирикон».

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.00.** «Династия». Серия 185. **11.50.** Школа для родителей. **12.10.** Музыкальная программа. **12.40.** Новости. **12.50.** История памятника. **13.00.** Возложение венков у памятников героям гетто. **13.40.** Музыкальная программа. **13.50.** «Спэйтз». Сериал на английском языке. **14.20.** Краков. 3 мая 1946 года. **14.40.** Загадки истории. **14.50.** Документальный фильм. **15.20.** Документальный фильм. **15.25.** Чрезвычайный пересмотр. **15.50.** Мои истории. **16.00.** Сенсации XX века. **16.30.** Школа в Европе. **17.00.** Программа дня. **17.05.** Программа для подростков. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «Спэйтз». Сериал пр-ва Англии. **18.50.** Антенна. **19.10.** Сатирическая программа. **19.20.** Наши рядом с нами. **19.45.** Польша издали. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Трансляция торжеств, посвященных восстанию в гетто. **22.15.** Телетеатр. Х. Сарнер. «А и Б». **23.45.** Новости. **00.00.** Музыкальная программа. **00.10.** «Капитан Конрад». Сериал пр-ва Франции. **01.05.** Горячая линия. **01.15.** Развлекательная программа. **02.15.** «Повесть». Серия 2. **03.35.** Спорт.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Таинственное золото города». Мультсериал. **10.05.** Студия второй программы. **10.10.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.35.** Женский журнал. **11.00.** Английский язык. Урок 57. **11.30.** Хобби. **12.00.** Панорама. **12.05.** Студия второй программы. **12.10.** Спортивная студия. **13.00.** Студия второй программы. **13.10.** Час с Ганной Берберой. **14.00.** Панорама. **14.05.** «Клариса». Сериал пр-ва Англии. **15.00.** Музыкальная программа. **16.00.** Документальный фильм. **16.55.** Программа на вечер. **17.00.** Мои книги. **17.30.** Панорама. **17.35.** Спорт. **17.50.** «Таинственное золото города». Мультсериал. **18.15.** Обзор кинохроник. **18.50.** Польская кинохроника. **19.00.** Местная программа. **19.30.** Панорама. **19.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **20.00.** «Наш век». Документальный фильм. **21.00.** «Клариса». Сериал пр-ва Англии. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.40.** «Без обезболивания». **23.00.** Автожурнал. **00.00.** Точка зрения. **00.30.** Ночь и стресс. **01.00.** Панорама.

20, ВТОРНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 23.50.** Пад купалам сусвету. **8.25.** «Зноў чую голас твой». Фільм-канцэрт. **9.00.** Прыродазнаўства. 4-ы клас. **9.20.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **11.00.** Метраном. **12.10.** Паміж намі... **12.50.** «Час у гуках». Фільм-канцэрт. **13.20.** «Дзівак». Кінанарыс. **13.30, 17.30.** Навіны. **13.40.** «Бесаме». Мастацкі фільм. **15.15.** «Калі-небудзь, калі...», «Дарога да дому». Фільм-канцэрты. **15.55.** Беларуская літаратура. 11-ы клас. **16.25.** «Каралеўскае паляванне». Шоу-казіно. **17.40.** «Боль і смутак вёскі». **18.20.** «Вячэрні канал». Інфармацыйна-музычная праграма. (Гр.). **19.10.** Аўгустоўскі канал — водны шлях ад Віслы да Нёмана. **19.35.** «Мост». Культурна-асветніцкая праграма. **20.05.** Што можа пажывецкая кааперацыя. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **22.25.** Сустрэча для вас. Генеральны дырэктар вытворчага аб'яднання «Гарызонт» А. А. Санчукоўскі. **22.55.** НІКа. **23.10.** Тэлебіржа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 11.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.30.** Новое поколение выбирает. **9.20.** «Горячев и другие». Художественный телесериал. 10-я и 11-я серии. **10.20.** Гол. **11.50, 24.35.** Пресс-экспресс. **11.20.** «Мертвые души». Художественный фильм. 1-я и 2-я серии. **13.45, 15.15.** Мультфильм. **14.25.** Деловой вестник. **15.40.** Конверсия и рынок. **15.10.** Блокнот. **15.35.** Стартинэйджер. **16.15.** Технодром. **16.25.** Хоккей. Чемпионат мира. Сборная Швеции — сборная Канады. **19.00.** Тема. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Актуальное интервью. **21.10.** Художественный фильм «Послесловие». **22.30.** VIII телевизионный конкурс молодых исполнителей эстрадной песни «Ялта-93». **23.20.** Кино до востребования. **23.50.** Л-клуб.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** Мультфильм (США). **8.15.** Момент истины. **9.10.** Досуг. **9.25.** Устами младенца. **9.55.** «К-2» представляет: «Абзац». **10.50.** Параллели. **11.05.** «Умирать не страшно». Художественный фильм. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** По страницам «Вечернего салона». **15.00.** Телебиржа. **15.30.** Там-там новости. **15.45.** Студия «Рост». **16.15.** Трансросэфир. **17.00.** «АЗ» есмь. **17.30.** Что нам стоит дом построить? **17.45.** Парламентский час. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Экспоцентр представляет. **19.30.** Премьера художественного телефильма «Санта-Барбара». 156-я серия. **20.25.** Открытие фестиваля «Нижегородская карусель». **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Балет Санкт-Петербурга. **23.20.** Музыкальный экзамен.

ПОЛЬША-I

7.00. «Повесть». Серия 2. **8.15.** Антенна. **8.35.** «Билл Гоусби шоу». Сериал пр-ва США. **9.00.** Музыкальная программа. **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.00.** «Капитан Конрад». Сериал пр-ва Франции. **12.00.** Рынок труда. **12.20.** Приятное с полезным. **12.40.** Кулинарная программа. **13.10.** Новости. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Документальный сериал. **14.40.** Кухня. **14.55.** На Балтика. **15.10.** Рисуй с нами. **15.20.** Встреча с цивилизацией. **15.35.** Играет музыка. **15.50.** Документальный сериал. **16.20.** Мы в космосе. **16.35.** Телекомпьютер. **17.00.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для детей. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «Билл Гоусби шоу». Сериал пр-ва США. **18.50.** Автомания. **19.10.** Чрезвычайный пересмотр. **19.40.** Армии мира. Армия Израиля. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **20.55.** 7 минут для министра труда. **21.10.** «Ты слышишь мои мысли?». Фильм пр-ва Англии. **22.45.** Письма о хозяйстве. **23.15.** Вечер в театре. **23.45.** Вечерние новости. **00.00.** Музыкальная программа. **00.10.** Вечер с... **00.50.** Возвращение бардов. **01.20.** Горячая линия. **00.30.** Это люблю. **02.15.** «Уроки языка». Фильм пр-ва Польши. **03.15.** Любовь по-польски.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.05.** Местная программа. **9.35.** «Приключения Гулливера». Мультсериал. **10.10.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.35.** Мир женщин. **11.00.** Культурно-публицистическая программа. **11.30.** Французский язык. Урок 22. **12.00.** Панорама. **12.15.** Отчизна. **12.30.** Студия второй программы. **12.35.** Балетная программа. **14.00.** Панорама. **14.05.** Балетная программа. Часть 2. **14.30.** Комедийно-сатирический сериал. **15.00.** Открытая студия. **16.00.** Документальный фильм. **17.15.** Программа на вечер. **17.20.** Тележурнал. **17.30.** Панорама. **17.35.** Стиль в моде. **17.50.** «Приключения Гулливера». Мультсериал. **18.15.** Отчизна. **18.40.** Моя вера. **19.00.** Местная программа. **19.30.** Панорама. **19.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **20.05.** Документальный фильм. **21.25.** Концерт. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.45.** Колесо фортуны. Телетурнир. **23.20.** «Двойная игра». Фильм пр-ва Франции. **01.15.** Панорама.

21, СРЕДА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 00.30.** Пад купалам сусвету. **8.25.** «Ці ў мяне пад акном». Фільм-канцэрт. **9.00.** Беларуская літаратура. 11-ы клас. **9.30.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **10.20.** «Руская фантазія». Фільм-канцэрт. **11.10.** «Задыяк». Мастацкі фільм. **12.15.** Патаемны намер. **13.30.** Навіны. **13.40.** «Не будзі сабаку, які спіць». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі. **15.45.** «Усе зоркі». Кінаканцэрт. **16.35.** Сізбар-топ-10. **17.25.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **17.40.** «Гарадніца». Літаратурна-мастацкая праграма. (Гр.). **18.45.** «Радар». Пра бяспеку руху. (Гр.). **19.00.** Абласныя навіны. (Гомель). **19.10.** Кавярня «Пяці зорак». **19.55.** ТА «Рэха». **20.10.** «Рамансы». Фільм-канцэрт. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** «Мачаха». **22.25.** «Залаты рынг». Шоу-праграма. **23.25.** НІКа. **23.40.** Адкрыццё II Міжнароднага фестывалю жаночага кіно.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.15. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Посмотри, послушай. . . **9.40.** Премьера художественного фильма «Просто Мария». (Мексика). **9.30.** Зажги в моем сердце свет (о вере бахаи). **10.00.** Много музыки. **10.40.** «Русский изразец». **10.50, 00.45.** Пресс-экспресс. **11.20.** «Мертвые души». Художественный фильм. 3-я и 4-я серии. **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **15.15.** Мультфильмы. **15.40.** Новые имена. **16.20.** Клуб 700. **16.50.** Технодром. **17.25, 20.40.** Студия «Политика» представляет. . . **17.55.** Погода. **18.00.** «Просто Мария». **18.45.** Кинопанорама. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **21.20, 23.40.** Футбол. Лига чемпионов. **00.30.** Поэтический альбом.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** «АЗ» есмь. **8.25.** У Ксюши. **8.55.** Большой скандал. **9.40.** «Маленький Боско в Багдаде». Мультфильм (США). **9.55.** Музыкальный экзамен. **10.55.** Досуг. **11.10.** Художественный телефильм «Санта-Барбара». 156-я серия. **12.00.** Петербуржцы в столице. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** «Девочка из города». Художественный фильм. **14.40.** Бизнес: новые имена. **14.55.** Мульти-пульти. **15.25.** Там-там новости. **15.40.** Студия «Рост». **16.10.** Трансросэфир. **16.55.** Христианская программа. **17.25.** Другие берега. **17.55.** Референдум. . . **19.25.** Праздник каждый день. **19.35.** «Санта-Барбара». 157-я серия. **20.30.** Наш сад. **21.00.** Нота бене. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Экран криминальных сообщений. **22.40.** На сессии ВС Российской Федерации. **23.10.** «Майк из группы «Зоопарк». **00.10.** Баскетбольное обозрение.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.00.** «Ты слышишь мои мысли?» Фильм пр-ва Англии. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** В джунглях. **14.05.** Наш век. **15.00.** Документальный фильм. **15.30.** Фотография. **15.50.** В кинокадре. **16.00.** Поэтическая программа. **16.30.** Документальный фильм. **17.00.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для подростков. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «Счастье нельзя купить». Сериал пр-ва Канады. **19.15.** Здоровье. **19.35.** Лаборатория. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** Спортивная студия. **22.15.** Документальный фильм. **23.45.** Новости. **00.00.** Спортивная студия. **00.35.** Художественный фильм. **02.20.** «Точка зрения». Сериал пр-ва Польши. **03.10.** Это люблю. **04.05.** Важнейшие события XX века. Документальный фильм.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Приключения Гукки Фина». Сериал пр-ва Японии. **10.10.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.40.** Мир женщин. **11.00.** Английский язык. Урок 25. **11.30.** Немецкий язык. Урок 25. **12.00.** Панорама. **12.15.** Спортивная студия. **13.00.** Студия второй программы. **13.10.** Концерт. **13.30.** Автожурнал. **14.00.** Панорама. **14.05.** «Орел или решка». Сериал пр-ва Австралии. **15.00.** Открытая студия. **16.00.** С земли польской. **16.55.** Программа на вечер. **17.00.** Артист и его мир. **17.30.** Панорама. **17.35.** Спорт. **17.50.** Розыгрыш лото. **17.55.** «Приключения Гукки Фина». Сериал пр-ва Японии. **18.20.** Меандры архитектуры. **18.40.** Летний журнал. **19.00.** Местная программа. **19.30.** Панорама. **19.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **20.00.** Документальный фильм. **21.00.** «Орел или решка». Сериал пр-ва Австралии. **22.00.** Панорама. **22.30.** Экспресс репортеров. **23.00.** Концерт. **01.20.** Панорама. **01.25.** Концерт (продолжение).

22, ЧЕТВЕРГ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 00.10.** Пад купалам сусвету. **8.25.** «Паэт, мора і натхненне». Фільм-канцэрт. **9.05.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **9.55.** Фільм-канцэрт. **10.35.** Веснавое рандэву. Шоу-праграма. **11.30.** «Гісторыя аднаго кахання». Мастацкі фільм. **13.30, 17.30.** Навіны. **13.40.** «Леў Гурыч Сінічкін». Мастацкі фільм. **15.20.** «Ігар Уладзіміравіч Ільінскі. Урокі жыцця». Тэлефільм. **16.20.** Галерэя лаўрэатаў. **16.55.** Беларуская літаратура. 11-ы клас. **17.40.** Тэлебіржа. **17.50.** «Голас». Літаратурна-мастацкі відэаканал для школьнікаў. **18.30.** Навіны Бі-бі-сі. **19.00.** Абласныя навіны. (Гр.). **19.10.** Зачытайце маё пісьмо. . . **19.15.** Здароўе. **19.45.** «Спадчына». Каложа просіць дапамогі. (Гр.). **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **22.25.** Творчае маладзежнае аб'яднанне «Крок». Студыя «Формула». **23.55.** НІКа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Домисолька. **8.35.** Премьера художественного фильма «Просто Мария». (Мексика). **9.20, 16.20.** . . . До 16 и старше. **10.00.** Футбол. Лига чемпионов. **10.50.** Пресс-экспресс. **11.20.** «Мертвые души». Художественный фильм. 5-я серия. **12.45.** «Чайка». Художественный фильм. **13.25.** Документальный фильм. **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **15.15.** Мультфильм. 15.30. Олеся и компания. **16.00.** Между нами, девочками. . . **17.25.** Актуальный репортаж. **17.55.** Погода. **18.00.** «Просто Мария». **18.45, 20.40.** Общественное мнение. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.45.** Лотто «Миллион». **21.15.** Футбол. Кубок обладателей кубков. 1/2 финала. «Антверпен» (Бельгия) — «Спартак» (Москва). **23.20.** Концерт-митинг на Васильевском спуске. По окончании — Пресс-экспресс.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** Утренний концерт. **8.10.** Нота бене. **9.05.** Мульти-пульти. **9.15.** Козырная дама. **9.45.** «Майк из группы «Зоопарк». **10.45.** Параллели. **11.00.** Художественный телефильм «Санта-Барбара». 157-я серия. **11.50.** Балет Санкт-Петербурга. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** «Тридцать три». Художественный фильм. **14.40.** Мультфильм. (США). **14.50.** «Старый хозяин». Документальный фильм. **15.30.** Парламентский вестник. **15.45.** Терминал. **16.15.** Как долго они ждут. **17.00.** М-трест. **17.15.** Обратный адрес. **17.45.** Референдум. . . **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Санта-Барбара». 158-я серия. **20.15.** Экран криминальных сообщений. **20.25.** Хроно. **21.00.** На политическом олимпе. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Репортер. **22.45.** На сессии ВС Российской Федерации. **23.15.** Арт-обстрел.

ПОЛЬША-I

7.00. «Точка зрения». Сериал пр-ва Польши. **7.50.** Здоровье. **8.15.** «Клиника в Шварцвальде». Сериал пр-ва Германии. **9.00.** Это люблю. **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.00.** «Коджак». Сериал пр-ва США. **11.50.** Сто лет. **12.00.** Репортаж. **12.30.** Военно-документальная программа. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.50.** Документальный фильм. **14.15.** Путешествие с Колумбом. **14.35.** Мы живем в Польше. **14.55.** Не только динозавры. **15.15.** Животные мира. **15.45.** Польская скульптура. **16.05.** Через моря и льды. **16.35.** Мы взрослые. **17.00.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для молодежи. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «Клиника в Шварцвальде». Сериал пр-ва Германии. **19.10.** Католический журнал. **19.40.** Сатирическая программа. **20.00.** Музыкальный ящик. **20.10.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** «Коджак». Сериал пр-ва США. **22.10.** Только в первой программе. **22.45.** Фестиваль песни. Вроцлав-93. **23.15.** Пегас. **23.45.** Новости. **00.00.** Музыкальная программа. **00.10.** Документальный фильм. **00.50.** Май в комиссариате. **00.55.** Горячая линия. **01.10.** Это люблю. **02.10.** «Предназначение». Фильм пр-ва Польши. **04.15.** Документальный фильм.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** Жизнь в зоопарке. **10.00.** Студия второй программы. **10.10** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.35.** Мир женщин. Тележурнал. **11.05.** Слова и лица. **11.50.** Кинотеатр. **12.00.** Панорама. **12.05.** «Маттиас Сандор». Фильм пр-ва Франции. **13.45.** Развлекательная программа. **14.00.** Панорама. **14.05.** Киносеанс. **14.35.** Рок-музыка. **15.00.** Открытая студия. **16.00.** Программа для молодежи. **16.25.** Документальный фильм. **16.55.** Программа на вечер. **17.00.** Большой мяч. **17.30.** Панорама. **17.35.** Повторение из прошлого. **17.50.** Жизнь в зоопарке. **18.15.** «В тени Кремля». Документальный фильм. **18.50.** Публицистическая программа. **19.00.** Местная программа. **19.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **20.00.** Женщины джаза. **21.00.** Концерт. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.45.** Колесо фортуны. **23.20.** «Надежда приходит на рассвете». Фильм пр-ва США. **01.10.** Панорама.

23, ПЯТНИЦА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 0.45.** Пад купалам сусвету. **8.25.** «Гэта надакучлівая аса». Навукова-папулярны фільм. **9.00.** Беларуская літаратура. 11-ы клас. **9.30.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **10.20.** Фатаграфія 9х12. **10.50.** «Вобраз». Літаратурны часопіс. **11.45.** «Нядзельны тата». Мастацкі фільм. **13.05.** «Амба». Тэлефільм. **13.30, 17.30.** Навіны. **13.40.** «Паны авантурысты». Мастацкі фільм. **15.05.** «Ператварэнне». Дакументальны фільм. **16.20.** «На варце прыроды». Тэлефільм. **16.45.** «Кола». Караткаметражныя фільмы. **17.25.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **17.40.** Для школьнікаў. **18.20.** «Толькі па пятніцах». Інфармацыйна-публіцыстычная праграма. (Гр.). **19.10.** «Якія мы гаспадары»? Магілёўскае ВА. «Стромаўталінія». **19.45.** «Маўклівая». Кінанарыс. **19.55.** «Вяртанне». Слова пра Ф. Скарыну. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** «Меладрама». Мастацкі фільм. (Францыя). **23.20.** НІКа. **23.35.** Тэлебіржа. **23.45.** Відзьма-нявідзьма.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Олеся и Компания. **8.50, 15.10.** Фильм-детям. «Мой друг Сократик». **10.00.** Футбол. Кубок обладателей кубков. 1/2 финала. «Антверпен» (Бельгия)— «Спартак» (Москва). **11.50, 01.15.** Пресс-экспресс. **11.20.** Клуб путешественников (с сурдопереводом). **12.10.** «Старомодная комедия». Фильм-спектакль. **13.45.** Мультфильм. **14.25.** Бридж. **14.50.** Бизнес-класс. **15.05.** Блокнот. **16.20.** Провинция. **16.50.** Дело. **17.20.** Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет программу «На страже интересов содружества». **17.40.** Погода. **17.45.** Человек и закон. **18.15.** Вагон «03». **18.45.** Поле чудес. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Человек недели. **21.00.** Премьера детективного художественного фильма «Двойная ставка». (Франция). **Вид представляет:** Политбюро, Музобоз, Автошоу, Я почти знаменит. **00.45.** Футбол. На пути к Уэмбли.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** Рег-тайм. **8.25.** На политическом олимпе. **9.20.** Наш сад. **9.50.** В мире животных. **10.50.** Досуг. **11.05.** Художественный телефильм «Санта-Барбара». 158-я серия. **11.55.** Пилигрим. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Ижица. **13.55.** Мультфильм. **15.10.** Телебиржа. **15.40.** Там-там новости. **15.55.** Студия «Рост». **16.25.** Трансросэфир. **16.55.** Дисней по пятницам. «Сослан на планету Земля». Художественный фильм. 7-я серия. **17.45.** Референдум.... **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Убить дракона». Художественный фильм. **21.25.** На сессии ВС Российской Федерации. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Давайте разберемся. **22.45.** «К-2» представляет. . . **00.05.** Лучшие игры НБА.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай. **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.20.** Дошкольники дома. **11.00.** Художественный фильм. **12.45.** Четверть часа на экране. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Только у нас. **13.55.** Тема дня. **14.00.** Образ молодого поляка. **14.30.** Документальный сериал. **14.55.** О поэзии. **15.10.** Телепластикон. **15.30.** Вокруг книги. **15.45.** Отвечу на каждый вопрос. **16.00.** Состояние духа. **16.15.** Такая жизнь. **16.35.** Если не Оксфорд, то что? **16.55.** Какая школа? **17.00.** Программа на вечер. **17.05.** Для детей. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Найважнейшие события XX века. **18.50.** Культурно-публицистическая программа. **19.05.** Каждый имеет право. **19.25.** Свидание «в темную». **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** Художественный фильм. **22.50.** Дело для репортера. **23.45.** Вечерние новости. **00.00.** Музыкальная программа. **00.10.** Документальный фильм. **00.50.** Сага французской песни. **01.45.** Горячая линия. **01.55.** Развлекательная программа. **03.00.** «Проклятый двор». Сериал пр-ва Польши. **03.55.** Программа французского телевидения.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** Мультфильм. **10.05.** Студия второй программы. **10.10.** «Кэт и Алли». Сериал пр-ва США. **10.35.** Мир женщин. **11.05.** Литературный журнал. **12.00.** Панорама. **12.05.** Студия второй программы. **12.15.** Повторение по пожеланиям. **13.00.** Студия второй программы. **13.10.** Необитаемый остров. **14.00.** Панорама. **14.05.** «Колонист». Фильм пр-ва Австралии. **14.50.** Концерт. **16.00.** Документальный фильм. **16.25.** Приветствие. **16.30.** Развлекательная программа. **17.00.** Программа для молодежи. **17.30.** Панорама. **17.35.** Спорт. **17.50.** Мультсериал. **18.20.** «Кэт и Алли». Сериал пр-ва США. **18.40.** Репортеры «Двойки» представляют. **19.00.** Местная программа. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.45.** Колесо фортуны. **23.20.** «Выбери меня». Фильм пр-ва США. **01.00.** Панорама. **01.25.** Телетеатр. Р. Чандлер. «Долгое прощание».

24, СУББОТА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 00.55.** Пад купалам сусвету. **8.25.** «Меладрама». Мастацкі фільм. (Францыя). **10.10.** Паказвае Гомель. **11.00.** Тыдзень планеты. **11.15.** «Пяць дзён на зямлі Гесен». Частка 1-я. **12.00.** Урокі здароўя. **12.30.** Роднае слова. **13.00.** «Вяртанне ў легенду». Фільм-канцэрт. **13.30, 17.30.** Навіны. **13.40.** «Дэфіцыт». Мастацкі фільм. **15.05.** ПІК. Публіцыстычна-інфармацыйны канал для падлеткаў. **13.15.** Хрысціянская праграма. **16.30.** Танцклуб. **17.20.** Мультфільм. **17.30.** Навіны. **17.40.** «Даліна нарзанаў». Тэлефільм. **18.00.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **18.10.** Тэледыялог. (Гр.). **18.55.** Веснік гарсавета. (Гр.). **19.00.** «Усе мы родам з дзяцінства». Дабрачынны канцэрт. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** «Лэдзі Джэйн». Мастацкі фільм. (Англія). **23.50.** НІКа. **00.05.** Футбол. Кубак Беларусі. 1/2 фіналу. «Дынама» (Мінск) — «Нёман» (Гродна). 2-гі тайм.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.15, 14.00, 20.00, 23.00. Новости. **6.35.** Утренняя гимнастика. **6.45.** Пресс-экспресс. **6.55.** Субботнее утро делового человека. **7.40.** Спорт-шанс. **8.10.** «Марафон-15» — малышам. **8.35.** Погода. **8.45.** Автограф по субботам. **9.15.** Медицина для тебя. **9.55.** Премьера документального фильма «Красный космос». Фильм 10-й. **10.25.** Русский мир. **11.05.** Киноправда? Художественный фильм. «Незабываемый 1919-й». **14.25.** «Преображение» в гостях у передачи «Служенье муз не терпит суеты». **14.55.** Центральный экспресс. **15.25.** Спортивная программа. **16.05.** В мире животных. **16.45.** Оба-на-угол-шоу. **17.15.** Красный квадрат. **17.55.** «Выбор фата». Творчество А. Кторова. **18.45.** Премьера художественного фильма «Секс-ловушка». **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Премьера художественного фильма «Анна Каренина» (США). 3-я серия. **21.30.** Студия «Политика» представляет. Аналитический репортаж. **21.55.** О грустном и смешном. **22.45.** «Белоснежка и семь гномов». Эльдар Рязанов беседует с Леонидом Якубовичем. **23.45.** «Огненный ангел». Спектакль. **24.15.** Телеволна: Вера, надежда, любовь.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.30.** Свой взгляд на мир. **8.00.** Формула-730. **8. 30.** Студия «Рост». **9.00.** Непознанная Вселенная. **9.30.** «Бурда моден» предлагает. . . **10.00.** Видеопоэзия. **10.15.** Как жить будем? **11.00.** Зигзаг удачи. **12.00.** Пилигрим. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.20.** Белая ворона. **14.05.** Изабель. **14.50.** Золотая шпора. **15.15.** Футбол без границ. **16.15.** Чемпионат мира по хоккею. Россия—Швеция. (В перерыве: Праздник каждый день, Парламентский вестник). **17.45, 19.25.** «Зеркало для героя». Художественный фильм. 1-я и 2-я серии. **20.30.** Устами младенца. **21.00.** Совершенно секретно. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Программа «А». **23.30.** «Влюблен по собственному желанию». Художественный фильм.

ПОЛЬША-I

8.25. Программа дня. **8.30.** Информационно-хозяйственный журнал. **9.35.** Все об огороде. **10.00.** Новости. **10.10.** «Зерно». Программа католической редакции для детей. **10.35.** Программа для детей и молодежи. **11.50.** Английский язык для детей. **12.00.** Документальный фильм. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа о семье. **13.40.** Звериная одиссея. **14.30.** Концерт. **15.00.** Мультфильмы У. Диснея. **16.20.** Культурно-публицистическая программа. **16.45.** Телетеатр. А. Мицкевич. «Деды». **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** Сериал пр-ва Англии. **19.20.** Программа о моде. **20.00.** Детский журнал. **20.10.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Польские зоопарки. **21.30.** «Поединок на шоссе». Фильм пр-ва США. **23.05.** Карьеры и барьеры. **00.05.** Новости. **00.15.** Спортивная суббота. **00.45.** Ночное кино. «Ловушка». Фильм пр-ва Германии. **02.30.** Концерт. **03.00.** «По мнению защиты». Сериал пр-ва Польши. **04.05.** Развлекательная программа.

ПОЛЬША-II

8.30. Военный журнал. **9.00.** Панорама. **9.05.** Программа для детей. **10.05.** «Такие одинокие». Программа для глухонемых. **10.25.** Урок языка глухонемых. **10.30.** Приветствие. **10.40.** Сообщество в культуре. **11.20.** Развлекательная программа. **12.45.** Киносеанс. **13.20.** Азбука каскадеров. **14.00.** Развлекательная программа. **14.30.** Домашний врач. **14.50.** Документальный фильм. **15.00.** Забытая мелодия. **15.30.** Спортивная программа. **16.20.** Животные мира. **16.50.** Развлекательная программа. **16.55.** Письма из Европы. **17.25.** Розыгрыш лото. **17.30.** Панорама. **17.40.** Программа на вечер. **17.45.** «Полный дом». Сериал пр-ва США. **18.10.** Большой телетурнир. **19.00.** Местная программа. **19.35.** Академия польского кино. **21.30.** Большой спорт. **22.00.** Панорама. **22.30.** Слово на воскресенье. **22.35.** Культурно-публицистический журнал. **23.15.** Развлекательная программа. **23.45.** «Трактир на пустыре». Сериал пр-ва Англии. **00.35.** Развлекательная музыка. **00.45.** Познаньская музыкальная весна. **01.00.** Панорама. **01.05.** Рок-ночь. **04.30.** Музыкальная программа.

25, ВОСКРЕСЕНЬЕ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 20.30.** Пад купалам сусвету. **8.25.** Слова да чалавека. **8.55.** Справы вайсковыя. **9.40.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **10.30.** Клуб «Гаў-гаў». **11.00.** Фонд Чарнобыля. **11.20.** «Пяць дзён на зямлі Гесен». Частка 2-я. **12.00.** Чэмпіянат Беларусі па настольнаму тэнісу. Мужчыны. Фінал адзіночнага разраду. **12.40.** Тэлебом. **13.35.** Для дзяцей. **14.10.** «Прыгода ў каралеўстве». Мультфільм. 12-я серыя. **14.45.** Абрыс. **15.15.** Чэмпіянат Беларусі па валейболу. Суперфінал. СКА (Мінская вобласць)— «Спадарожнік» (Віцебск). **15.55.** Мультфільм. **16.05.** Таямніца. **16.35.** Існасць. **17.25.** Зямля гамоніць сполахам трывожным. **18.25.** Чарнобыль: праблемы і вырашэнні. Прымае удзел намеснік старшыні Савета міністраў Рэспублікі Беларусь. І. А. Кенік. Прамая лінія. **20.00.** Панарама. **20.40.** Калыханка. **21.05.** «Луізіяна». Мастацкі фільм. (Канада-Францыя). **23.05.** Сізбар-топ-10. **00.05.** Чэмпіянат Беларусі па настольнаму тэнісу. Фінал парнага разраду.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.20, 14.00, 17.45, 23.30. Новости. **6.35.** Утренняя гимнастика. **6.45.** Тираж «Спортлото». **7.00.** Час силы духа. **8.00.** Центр. **8.30.** «С утра пораньше». Премьера мультфильма «Денвер-последний из динозавров». **9.00.** Пока все дома. **9.30.** Утренняя звезда. **10.20.** Живое дерево ремесел. **10.25.** Военное ревю. **11.05.** Премьера фильма для детей «Приключения Черного красавчика». **11.30.** Книжный двор. **12.10.** Марафон-15. **13.00.** Премьера мультфильма «Пиф и Геркулес». **13.10.** Премьера документального фильма «Подводная одиссея команды Кусто. **14.20.** «Избранники и народ». С. Шушкевич. **15.00.** Клуб путешественников. **15.50.** Премьера мультфильмов «Каспер и его друзья» (Англия), «Настоящие охотники за привидениями» (США). **16.50.** Панорама. **17.30.** Телелоция. **17.45.** Новоси. **18.00.** Погода. **18.05.** Киноафиша. **18.25.** «Когда святые маршируют». Художественный фильм. **21.00.** Итоги. **21.55.** Хоккей. Чемпионат мира. Сборная России — сборная Канады. (В перерывах — Спортивный уик-энд и «Тройка, семерка, туз». Телеигра). **23.50.** Мир на досуге.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** «Лена и Рита». Документальный фильм. **7.55.** Студия «Рост». **8.25.** Ностальгические посиделки. **8.50.** «Лад»-галерея. **9.20.** Фольклор. **9.50.** Аты-баты. **10.20.** Программа «03». **10.50.** Кипрас Мажейка. **11.20.** «Поцелуй Мэри Пикфорд». Художественный фильм. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.20.** К. Паустовский. «Повесть о жизни». Передача 1-я. **14.05.** Познер и Донахью. **14.35.** Телеафиша. **14.50.** Чемпионат мира по автогонкам «Формула-1». Гран-при Сан-Марино. **16.50.** Волшебный мир Диснея. «Новые приключения Винни-Пуха», «Черный плащ». **17.40.** «Маета». Премьера документального фильма. **18.10.** Театральный разъезд. **19.25.** Праздник каждый день. **20.35.** «Вверх тормашками». Художественный фильм. (США). **21.15.** «Сказка о глупом муже». Мультфильм для взрослых. **21.25.** У Ксюши. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Фильм-премьер. **22.45.** «Нижегородская карусель». Заключительный гала-концерт.

ПОЛЬША-I

7.55. Программа дня. **8.00.** Подводная одиссея команды Кусто. **8.45.** Сельское хозяйство в мире. **9.15.** Сельскохозяйственная программа. **9.45.** Польские зоопарки. **10.00.** Сериал пр-ва США. **10.25.** Телеутро. **11.15.** Английский язык для детей. **11.25.** Документальный сериал. **12.20.** Польская кинотека. **12.40.** «Неделя». Сельскохозяйственный журнал. **13.25.** Телеконцерт пожеланий. **13.55.** Театр для детей. **15.25.** «Прощай, Рокфеллер». Сериал пр-ва Польши. **15.55.** Перец и ваниль. **16.35.** Сто вопросов. **17.15.** Документальный тележурнал. **18.00.** Телеэкспресс. **18.30.** «Династия». Серия 186. **19.20.** Семь дней — мир. **19.50.** Развлекательная программа. **20.00.** Вечеринка. Мультфильмы У. Диснея. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** «Польская кухня». Сериал пр-ва Польши. **22.50.** Концерт. **23.05.** Спортивное воскресенье. **23.50.** Театральный журнал. **00.20.** В старом кино. **01.20.** Горячая линия. **01.55.** Юмористическая программа. **03.00.** «По мнению защиты». Сериал пр-ва Польши.

ПОЛЬША-II

8.20. Обзор событий недели (для глухонемых). **8.50.** Мультфильм. **9.15.** Фильм для глухих. **10.15.** Слово на воскресенье. (Для глухих). **10.20.** Приветствие. **10.30.** Местная программа. **11.30.** Программа для детей. **13.00.** «Семейный бумеранг». Сериал пр-ва Англии. **14.00.** Путешествие во времени и пространстве. **15.40.** Современная музыка. **16.00.** События недели. **16.30.** Час с Ханной Берберой. **17.25.** Программа дня. **17.30.** Панорама. **17.40.** «Чудесные годы». Сериал пр-ва США. **18.10.** Театр в кадре. **19.00.** Театральная программа. **19.30.** Программа для детей. **19.35.** «Счастливый конец». Фильм пр-ва Франции. **21.10.** Час откровения. **22.00.** Панорама. **22.35.** Колесо фортуны. Телетурнир. **23.10.** Бенефис в театре. **00.05.** Концерт. **01.00.** Панорама. **01.05.** Кинопортрет артиста.

АПОШНЯЯ СТАРОНКА

«Грунвальд». Фатаграфаваў А. Уладасевіч.

Вялікдзень: рынак паменшаў...

Перад каталіцкім вялікднём рынак значна паменшаў. Амаль ня было пакупнікоў з Польшчы, ды й апусьцелі рады тутэйшых гандляроў мясам і шынкай. Праўда, як заўважыў адзін сталы прадавец, з мясам стане значна цяжэй, бо на вёсцы ўжо няма чым карміць скаціну. Мех мукі каштуе 3000 рублёў, а тона камбікорму — 55 000. Вось і паспрабуй выгадуй. Апошнімі выхаднымі цэны зноў падняліся:

Сьвініна, 1 кг — ад 400 да 1800 руб.
Цяляціна, 1 кг — ад 700 да 800 руб.
Вэнджаніна, 1 кг — ад 1000 да 2500 руб.
Шынка собская, 1 кг — ад 900 да 1300 руб.
Яйкі, дзесятак — 230—250 руб.
Курыца, 1 шт.— ад 2300 да 2500 руб.
Морква, 1 кг — 180 руб.
Цыбуля, 1 кг — ад 50 да 60 руб.
Бульба, 1 кг — 40—50 руб.
Яблыкі, 1 кг — ад 250 да 400 руб.
Алей, 1 л — 350—400 руб.
Сала салёнае, собскае, 1 кг — 600—650 руб.
Сьмятана, 1 л — 300 руб.
Мёд, 1 кг — 1500 руб.
Ружы, 1 шт.— ад 200 да 400 руб.
Гарэлка, 1 бут.— 400—450 руб.
Злотыя, 1 тыс.— 41 руб.
Даляр ЗША — 760—770 руб.

М. ЖЫЛЕЎСКАЯ.

Крамы

Беларуска-харвацка-брытанская

Сумеснае беларуска-харвацка-брытанскае прадпрыемства «Ruddi» адчыніла ў Горадні новую краму. Праўда, пакуль крама ня мае сталай назвы. Аднак гэтая падзея не заставіла без увагі пакупнікоў, паколькі кошт прадуктаў харчаваньня практычна не перавышае тых, што ў дзяржаўных і камэрцыйных крамах.

Частка прадуктаў завезена з Харватыі: напоі, кансэрвы, саленьні, цукеркі, шакалад і інш. Хоць усё гэта цяжка ўявіць, асабліва калі расейскае тэлебачаньне апавядае аб падзеях у былой Югаславіі. Некалькі гатункаў апетытнай шынкі дастаўлена з Бярозаўскага мяса-кансэрвавага камбіната. А лепей за ўсё у першыя два дні разышлася італьянская бульба.

Дагэтуль тут была таксама крама «Садавіна й гародніна». Пасьля рамонту памяшканьне, асабліва прылаўкі, не пазнаць, а ўсе прадаўцы, якія працавалі раней, атрымалі месца й зараз.

У крамы павінна быць будучыня, паколькі фірма «Пульс», якая ў сумесным прадпрыемстве прадстаўляе Беларусь ужо даўно й стала зарэкамэндавала сябе ў Горадні. Нагадаю толькі, што яшчэ ў сярэдзіне 80-х гадоў фірмай былі збудаваны адны з лепшых у былым Саюзе тэнісныя корты, якія й зараз застаюцца гонарам нашага горада.

М. ЖЫЛЕЎСКАЯ.

З крымінальнай хронікі

КРАДУЦЬ МЕДЗЬ

Менавіта пад знакам каляровых мэталаў прайшоў і гэты тыдзень.

Так, медныя аноды былі скрадзены з гальванічнага цэху завода электравырабаў у Лідзе. У Горадні на будоўлі па вуліцы Пучкова адсечаны 30-мятровы медны кабель. Злодзеі — рабочы завода буйнапанэльнага будаваньня — затрыманы. Таксама быў затрыманы злодзей і ў Слоніме, які спрабаваў скрасьці з будоўлі 40 мэтраў зноў жа меднага кабелю.

Нечаканы фінал напаткаў МАЗ з 24 тонамі медзі, які накіроўваўся ў Каўнас, але быў затрыманы 2 красавіка на КПП Пусяворы. Рашэньнем Воранаўскага нарсуда аўтамабіль з меддзю быў сканфіскаваны й перададзены ў Горадню пад ахову на тэрыторыю аптовай крамы па вуліцы Карскага.

Уначы, 10 красавіка, гаспадар медзі, жыхар Луганскай вобласьці, які, відаць, не супакоіўся пасьля страты дольцаў, разам з двума памагатымі прабраўся на тэрыторыю крамы. Яны зьбілі й зьвязалі двух вартаўнікоў, селі ў свой МАЗ і зьніклі.

НА ПАМЕЖЖЫ

9 красавіка на КПП Пусяворы пры даглядзе маршрутнага аўтобуса ў жыхара Летувы было знойдзена 3 тысячы каробак з запалкамі.

У той самы дзень на аб'яздных дарогах у Воранаўскім раёне былі затрыманы МАЗ з 6 тонамі бульбы, ЗІЛ з 12 тонамі дызельнага паліва, а таксама «Масквіч» і ВАЗ, на якіх перавозілі па 150 кг каляровых мэталаў.

Праз дзень тут зноў затрымалі два МАЗы з Ёнішкаў, якія везьлі са Слуцку 28 тон дызельнага паліва.

11 красавіка на КПП Каменны Лог у Ашмянскім раёне пры даглядзе аўтамабіля ВАЗ, якім кіраваў жыхар Вільні, быў сканфіскаваны самаробны пісталет.

НА ДАРОГАХ

10 красавіка трактарыст калгаса «Уперад» Слонімскага раёна на падпітку ехаў трактарам Т-40. На дарозе ля вёскі Загрыцькава ён зьехаў з дарогі й перакуліўся. У выніку рабочы слонімскай фабрыкі «Тэкстыльшчык» ад атрыманых пашкоджаньняў на месцы памёр.

12 красавіка такі ж лёс напаткаў 23-гадовага калгасьніка калгаса «Рассвет» Ашмянскага раёна, які на ўласнай «Яве» перакуліўся на дарозе ў вёсцы Баруны.

Яшчэ адзін «рассветовец», але толькі са Сьвіслацкага раёна — ахвяра дарожнага здарэньня. Ён памёр у шпіталі. Праўда, напасьледак пасьпеў сказаць, што упаў з гары, хаця на самой справе кіраваў у нецьвярозым стане матацыклам «Іж», на якім перакуліўся ля вёскі Куклічы.

ЗДАРЭНЬНІ

Раніцой 10 красавіка ў тралейбусе ля СШ № 17 памёрла 62-гадовая грамадзянка Польшчы, якая прыехала ў Горадню з Беластоку па прыватных справах. Нябожчыца да гэтага пакутавала на сардэчнае захворваньне.

Г. СЫСОЙ, старэйшы інспэктар прэс-групы УУС аблвыканкама.

НІЧЫЯ

У мінулы панядзелак адбылася чарговая гульня чэмпіянату Беларусі па футболу паміж гарадзенскім «Нёманам» і салігорскім «Шахцёрам». Нягледзячы на тое, што амаль два таймы гаспадары пляцоўкі не пакідалі ў спакоі брамніка гасьцей, лік матча 1:1.

Спартыўнае шчасьце яўна было не на баку гарадзенцаў, але ж і прафэсіяналізм футбалістаў яму не спрыяў...

(УЛАСН. ІНФ.)

ВАЛЮТА

Ужо каторы тыдзень кошт даляра ў камэрцыйным банку «Комплекс» у Горадні застаецца амаль бяз зьмен. Як кажуць пакупнікі,— «зялёны» стабілізаваўся. Гандаль валютай ідзе даволі жвава, асабліва ў камэрсантаў, якія круцяцца ў мясцовым унівэрмагу каля аднаго з пунктаў банка «Комплекс». Дзённы заробак спрытных прадпрымальнікаў, з іх жа слоў, складае каля пяцідзесяці даляраў.

Што ж, ня цяжка здагадацца, каму на Беларусі добра жывецца...

Курс валюты банка «Комплекс» у Горадні 15 красавіка:

Назва валюты	Скупка	Продаж
Даляр ЗША	776	818
Нямецкая марка	455	505
Ангельскі фунт	970	1111
Францускі франк	126	141

Абвесткі

Прадаю будаўнічыя матэрыялы для пабудовы лецішча, катэджа. У наяўнасьці маю: цэгла — 3 тыс. штук,ваконныя й дзьвярныя блёкі, брус, дошкі для падлогі, шыфер, кроквы. Тэлефанаваць пасьля 18 гадзін: 47-19-94.

Прадам новы запакаваны гасьцінны блёк «Міраж» сьветлага колеру з люстрамі коштам 110 тысячаў рублёў.

Зьвяртацца на адрас: пр-т 40 год Перамогі, д. 6, кв. 55.

Вясьнянка ў Люрліне

У старажытным польскім горадзе пабывалі харавы калектыў «Вясьнянка» Гарадзенскага пэдвучылішча, які парадаваў гаспадароў сваім выканаўчым майстэрствам. З трыма канцэртамі выступіла «Вясьнянка» перад жыхарамі Любліна. Гучала музыка розных эпох і стыляў. А затым з візітам у адказ госьцем гарадзенцаў быў тэатральны калектыў Люблінскага пэдагагічнага ліцэя, які падрыхтаваў праграму пра славутага Адама Міцкевіча.

М. ВАСІЛЕЎ.

Новы сэрвіс

Каб не здаваць у камісійную краму па нізкім кошце тавар, затрыманы мытнікамі, гарадзенскія турысты-камэрсанты знайшлі выйсьце. Зараз сьледам за тымі, хто ад'яжджае ў замежжа, на ўласных легкавіках да КП Брузгі едуць сваякі, дзе чакаюць вынікаў працы мытнікаў. Калі ў турыста выявіцца лішні тавар, яго памочнік на службовым аўтобусе мытнікаў хутка адвозіць затрыманыя рэчы. Каштуе такое задавальненьне ўсяго 500 рублёў.

(г. а.)

«ПАГОНЯ»

Рэдактар С. АСТРАЎЦОЎ

Заснавальнік: культурна-асьветніцкі фонд «Бацькаўшчына»

Адрас рэдакцыі: 230023, г. Горадня, вул. Дамініканская, 1.
Тэлефоны: 45-29-96, 45-41-83.
Газэта выдаецца штотыдзень па пятніцах.
Індэкс 63124. Ліцэнзія № 465.
Фотанабор, афсэтны друк.
Гарадзенская вабласная ўзбуйненая друкарня: 230003, г. Горадня, вул. Паліграфістаў, 4.

Падпісана да друку 15 красавіка 1993 г.

Тыраж 3400 паасобнікаў Замова 1922